Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Բարձր Ալի Ճամբան, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنيجه يومى وسياسى غزته در
صاحب امتيازى : اوهانس قيصريان
ادارهخانه‌سی باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղշ.	50 ղշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 »

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցման համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՀԱՐՑԵՐ

Տունի կեանքը. — Պարզութիւն, առողջութիւն, երջանկութիւն. — Լաւ տուն մը ի՞նչպէս պէտք կազմակերպել. — Գէշ շինուած տուներու կեանքը. — Տունը չսիրող էրիկ մարդիկ. — Պատճառները. — Մոլորեցուցիչ հակումներու բուժումը։

Ամսականով, չաբաթականով և կամ օրականով ապրող ընտանիքներուն համար, բնակարան, բժիշկ, դեղ և այս կարգի առողջապահական հանգամանքներ ապահովելու կամ անոնց միջոցը դիւրացնելու համար Եւրոպայի մէջ շատ մը նպատամատոյց մարմիններ կան։ Այս մարմինները, կառավարութեան կողմէ հաստատուած և վաւերացուած ընկերութիւններ են, որոնք պատուաւոր ապահովագրական ընկերութիւններու հետ ձեռք ձեռքի տալով ո՛րքան օգտակար և այնքան բարերար ձեռնարկներ կ'ընեն յօգուտ ժողովրդեան աղքատ դասակարգին։ Անոնց նպատակն է արհեստաւորներու և աղքատիկ գործաւորներու հանգստաւէտ և օդաւէտ տուներ շինել, կահկարասիներով զարդարել և անոնց հանգստութիւնը ապահովել։ Ասիկա սուգիւ մեծ ծառայութիւն մըն է, որովհետեւ առանց այս բարեսիրական հաստատութեանց, խեղճ գործաւորները իրենց ամբողջ կեանքին ընթացքին մէջ թերեւս պզտիկ հիւղակ մը անգամ չը կրնային շինել։ Գործաւոր ընտանիքը երբ այս տեսակ բնակարան մը ունենալու երջանկութեան կ'արժանանայ, այլ եւս առանց զանգատելու կը վճարէ ամսական կամ չաբաթական համեստ գումար մը, երբ թէ իր բնակարանին վարձքը վճարած ըլլար։ Այսօր Եւրոպայի մէջ գրեթէ գործաւորներուն մեծագոյն մասը իրեն համար առողջապահիկ և հանգստաւէտ բնակարաններ ունի։

Լոնտոնի քաղաքապետական ժողովին անդամներէն մին, օր մը ընկերութեան վարիչ մարմնոյն հիմնադիրին Վիլեըմ Մորիսի այցելելով հարցուց թէ գործաւոր դասակարգին տուները ի՞նչպէս պէտք է շինել։ Հիմնադիրը հետեւեալ բացատրութիւնները տուաւ.

— «Շատ պարզ, սիրելիս, շատ պարզ, ձեր տան մէջ ինչ որ աւելի է և առողջապահութեան հակառակ, ամէնքն ալ դուրս հանելով, մի միայն օգտակար և անհրաժեշտ եղած կահկարասիները ձգեցէ՛ք. ա՛յն ատեն ձեր հարցումին դո՛ւք ինքնին պատասխանած կ'ըլլաք։»

Այս պատասխանը իր բոլոր պարզութեան մէջ սուգիւ համառօտ, օգտակար և նպատակայարմարն է։

Իրենց ճակտին քրտինքովը և բազուկներուն զօրութիւնով վաստկած ստակը չի բաւեր խեղճ գործաւորներուն որ կարողանան իրենց համար երջանիկ և բարելաւ վիճակ մը ապահովել, և հետեւաբար կը զրկուին բնակարանէ և ուրիշ հանգստաւէտ միջոցներէ։ Այս նպատամատոյց մարմինները իրենց համար նպատակ ընտրած են աղքատիկ գործաւորներու բարեբաստիկ վիճակ մը ապահովել և հետեւաբար ամէն ջանք և անձնուիրութիւն ի գործ կը դնեն ի փոխարէն ամսական անմենաչնչին գումարի մը, որ իրենց ծախսած դրամին տոկոսը անգամ չի կրնար կազմել։ Այս նպատակաւ շինուած տուները, հանգստութեան և առողջութեան ճշմարիտ միջոցը եղող պարզութիւնը ունին։ Ասկէ զատ հագեկան անուշը ուրախութեան ու խայտանքի մշտաեւ յատկութիւնները կ'ընծայեն խեղճ գործաւորներուն։ Ո՞ր ընտանիքը չի փափաքիր այս տեսակ հանգստաւէտ ու առողջապահիկ տուն մը ունենալ։ Համեստ օրապահիկով ապրող ընտանիքներ որչա՛փ երջանիկ են արդեօք այս բարեացակամ օժանդակութեանց համար։

Հարուստ ընտանիքներ հազարներ կը ծախսեն, ամէն միջոց ի գործ կը դնեն հանգիստ բնակարաններ ունենալու համար, սակայն անոնք դարձեալ չեն կրնար վայելել այն երջանկութիւնը և խաղաղիկ կեանքը՝ զոր կը վայելէ պարզ ընտանիքը բարերար ձեռքերու օժանդակութեամբ շինուած համեստաւնակ ապարանքներու մէջ։ Հոն կեանքը քաղցր է անոնց համար, ամէն ինչ խաղաղիկ, երջանիկ, սիրուն ու բերկրալէտ։

Փորձով ապացուցուած ճշմարտութիւն մըն է որ, մինչ դասակարգի ընտանիքներուն մէջ կռիւ, ամուսնալուծութիւն, ընտանեկան ամէն տեսակ դայթակղութիւններ և գինեմոլութիւն չքաւորութեան պատճառներն են. սակայն ընտանիք մը երբ իր ապրուստի միջոցները ապահոված, իրեն համար մասնաւոր բնակարան մը ունեցած ըլլայ, այն ատեն ամէն բան, ամէն դայթակղութիւն ինքնին վերջ կը գտնէ, գործաւորին սրտին մէջ երախտագիտութեան զգին կ'արթնցնէ և մտքէն անգամ չանցըներ գինետուն երթալ, տան մէջ կռիւ ընել և գայթակղելի արարքներու մէջ գտնուիլ. անիկա կը ջանայ իր բարեկամներուն հանդէպ ունեցած երախտիքը յայտնել և այս կերպով թէ՛ ընկերութիւնը իր վեհ նպատակին հասած կ'ըլլայ և թէ գործաւոր դասակարգը անչափ բարքերու, վատթարացած մոլութիւններու խարխարատէն կ'ազատի միանգամ ընդ միշտ։

Վերջերս Պէլճիքայի Լիէժ քաղաքին մէջ կատարուած ցուցահանդէսին՝ ամէն օք զարմացմամբ դիտեց կարգ մը տուներ, որչափ պարզուկ այնքան ալ գեղեցիկ, որոնք փոքրիկ բարձրաւանդակի մը վրայ շինուած էին։ Տուներու հաւասար շարք մը՝ որ սուգիւ զարմանք խլեց հեռու տեղերէ եկող այցելուներէն։

Տուներուն շինուածքը առողջապահութեան բոլորովին համաձայն էր քօմֆօրի փոքրիկ պարտէզներով, ուր հաւնոցն իսկ իր մասնաւոր տեղը ունի. արտահանները գեղեցիկ, ծաղիկները հրապուրիչ ու բուրումնաւէտ։ Խոհանոցը ամէն կողմէ լուսաւոր եւ մաքուր։ Ճարտարարուեստը իր պարզուկ փայլին կոթողը տնկած էր հոդ, բարերարութեան արձանին հետ ձեռք ձեռքի տուած։ Կահկարասիները մեծագոյն մասամբ ճերմակ և Լաքէ ըսուած ձեւով ներկուած էին, այնպէս որ թաց ըսպունգով մը սրբելը բաւական է իրենց մաքրութեան։ Բնաւ աւելորդ զարդեր չկան. սանդուխներուն եւ պատերուն վրայ փոխանակ հակառողջիկ քանդակներու, ճերմակ ներկը միայն կը փայլի։ Դուռէն ներս մտնելուդ դիմացի պատին վրայ կախուած ժամացոյցը աչքի կը զարնէ։ Ասիկայ ընտանիքին աշխատութեան, հանգստի, ճաշի և քնանալու ժամերը կ'որոշէ։ Ննջասենեակները պարզութեան, վայելչութեան եւ ճաշակի մէյմէկ կեդրոններ են։ Տան մէջ մասնաւոր սրահ մը և կամ աւելի ճիշդը հանգստութեան սենեակ մը կայ, որուն տեսարանը միւսներէն աւելի գեղեցիկ է. ասոր առջեւ կայ վայելչատեսիլ պատշգամ մը։ Երբ օդը գեղեցիկ է՝ ընտանիքի անդամները հոն կ'ելլեն՝ աղուոր և մաքուր օդ ծծելու համար։ Համեստ կահկարասիք մը կայ, գրասեղան մը, երկու սեղան և բաց գոյն տախտակներէ շինուած աթոռներ։ Սեղանին վրայ գեղեցիկ ծաղկաման մը կայ։ Առաստաղէն կախուած է գեղձանիկի վանդակ մը կահերուն գոյնովը ներկուած, որուն մէջ գտնուած թռչնիկը գուժի գեղգեղանքը կը խառնէ զուարթութեան զօղարիկ ճչումներուն։ Վերջապէս սենեակը սրտագրաւ տեսարան մը կը պարզէ. ամէն բան կանոնաւոր, ամէն բան իր պատշաճ դիրքով։

Ո՞ր ընտանիքը երախտապարտ պիտի չըլլայ անուցանէ այն նպատամատոյց մարմնոյն հանդէպ որ այս տեսակ երջանկութեան մը արժանացուց զինքը։ Երազին մէջ անգամ չպիտի կարենար վայելել այս հեշտութիւնը և հանգստութիւնը։ Մանաւանդ որ ամսական վաստակին մէկ տասներորդ մասը պիտի վճարէ ընկերութեան, ինչ որ ծախքին քով շատ չնչին բան մըն է։ Ընկերութիւնը ամբողջ տանը համար 200 ոսկի կը ծախսէ և ընտանիքին տէրը պարտաւոր է 20 տարիէն վճարել այդ գումարը։ Ըսել է ամիսը հազիւ թէ ոսկի մը պիտի վճարէ, գումար մը զոր արդէն պարտաւոր էր վճարել վարձած տան մը համար։ Եթէ 20 տարուան մէջ ընտանիքին հայրը ստակը ամբողջովին չվճարած մեռնի, տունը իր ժառանգորդներուն կ'անցնի. եթէ տունը ապահովագրուած է, ապահովագրական ընկերութիւնը պարտաւոր է վճարել մնացեալ գումարը։

Տան դեղերուն համար շատ անգամ պզտիկ վիճակահանութիւններ կ'ըլլան։ Ասկէց զատ գործաւոր ընտանիքներուն մէջ պարտէզ և կամ տուն զարդարելու մրցումներ տեղի կ'ունենան և ո՛վ որ իր պարտէզը միւսներէն աւելի լաւ և ճաշակաւոր զարդարած ըլլայ, ընկերութեան կողմէ մրցանակի կ'արժանանայ։ Թաղապետական բժիշկները չաբաթը անգամ մը գործաւորներուն տուները այցելելով առողջապահիկ օրէնքաց համաձայն վարուող ընտանիքներուն որոշեալ մրցանակներ կուտան։

Վերջին վիճակագրութեանց նայելով Գերմանիոյ մէջ այս նպատակաւ շինուած բնակարանները որչափ որ շատնան ամուսնութիւններն ալ նոյն համեմատութեամբ կը բազմապատկուին։

Ասոր ամէնէն օգտակար և բարերար ապացոյցը սա՛ է թէ, հո՛ն ուր նպատամատոյց ընկերութիւնները շատցած են, այն տեղերը գինետուները, օրէ օր գոցուելու և հետեւապէս ընտանեկան թշուառութիւնները և գժտութիւնները վերնալու վրայ են։ Ասիկա ալ ապացոյց մը չէ՞ թէ ալքոլի դէմ մղուած գրիչի պայքարը և դատարկ քարոզները ապարդիւն են, մինչեւ որ բուն վէրքը չդարմանուի, ալքոլամոլութեամբ օծուած գործաւորին ընտանեկան վիճակը չբարւոքուի։

ՀԵԼԼԷՆ ԿԻՆԸ ԵՒ ԸՆՏԱՆԻՔԸ

ԳՐԱԳԻՏՈՒՀԻԻ ՄԸ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Յունաստանի ծանօթ գրագիտուհիներէն Տիկին Աննա Սէրուլաւ, որ Պոլիս կը գտնուի ժամանակէ մը ի վեր, անցեալները Բերայի Հէրմէս Սիլլոգոսին մէջ բանախօսութիւն մը արտասանեց «Ժամանակակից հելլէն կինը և ընտանիքը» նիւթին վրայ։ Իր բուն նիւթին անցնելէ առաջ Տիկին Աննա Սէրուլաւ արագ գիծերով նկարագրեց յիսուն տարի առաջուան հելլէնուհին, հիմնուելով Մալթ-Պրիւնի և ուրիշ իշխանուհի Հելէն Մասալսքիի՝ գրական ծածկանունով Տօրա Տ'Իսթրիայի նկարագրութեան։ Մալթ-Պրիւն սապէս կը գրէ.— «Հաւկթաձեւ դէմք, աչքեր խոշոր, վառվռուն և սեւ, յօնքերը նուրբ, ներդաշնակօրէն աղեղնաւորուած, շրթունքը կարմիր, հասակը կանգնագեղ, ձեռքերն ու աչքերը փոքր»։ Այս հեղինակին խօսքին նայելով այդ ատենուան հելլենուհին հաճոյական էր, թովիչ, և յանկուցիչ։ Իսկ Տօրա տ'Իսթրիա կ'ըսէ թէ այն ատենի հելլենուհիները շերջազգեստ մը կը կրէին, որուն տեսակը կը փոխուէր ընկերային աստիճանին համաձայն, թաւշեայ բաց քօրսաժով մը։ (Հեղինակը անտարակոյս կը խօսի Եանիոյի կիներուն Խօրօկանճին վրայ, զոր այնքան շնորհալիօրէն կը կրէր Յունաստանի առաջին թագուհին)։ Անոնք կը ծածկուէին գլխանոցով մը, երկայն կապոյտ ծայրերով, զոր կը ձգէին կա՛մ ձախ ուսն ի վար և կամ կը փաթթէին իրենց գլխուն շուրջ։ Այդ տարիներուն նոր կ'սկսէր եւրոպական տարազը մուտ գտնել Յունաստանի քաղաքներուն մէջ։ Այս պատճառաւ հոն մարդ կը հանդիպէր այլազանութեանց և ամենայլանդակ խառնակութեանց։ Կարելի էր տեսնել կիներ որոնք դեռ կը կրէին հին նափորաը, մինչ իրենց բաց գլուխին վրայ ձգած էին տպաւոր թաշկինակ մը. կամ արեւմտեան ձեւով շերջազգեստ մը անցուցած իրենց մէջքը, գլխանոց մը դրած էին գլուխնին։ Բոլոր երկրին մէջ կանացի սովորութիւնները նոյնը չէին։ Գաւառի մը կիները կ'արհամարհէին տան կենցաղէն, մինչ ուրիշ գաւառի մը մէջ դաշտային աշխատութիւններէ և հովուական կեանքէ։ Բայց իրենց կեանքն ու բարքերը բոլորովին պարզ էին։

Բանախօսը յետոյ նկարագրեց արդի հելլէնուհին և իր տարազը։ Ամէն փորձ՝ հին տարազը վերանորոգելու համար ապարդիւն եղան։ Միայն Բարեկենդանին, կամ լուսանկարուելու համար է որ հելլէնուհին իր ալպանիական կոչուած զգեստը կը հագնի, միակ տարազը զոր առանց ո և է փոփոխութեան դեռ կը կրեն ներքին գաւառներու կիները։ Ալպանիական տարազին ամէնէն վայելչաձեւը կը գործածուի Մէկարայի մէջ։ Հոն, գեղատի աղջիկները իրենց գլխուն վրայ ունին տեսակ մը ծածկոց, ամբողջովին ծածկուած նուրբ մարգարիտներով, ոսկի և արծաթ դրամներով. ոսկի երիզ մը, թաւշեն տակէն անցնելով գոյն կը բռնէ գլխուն վրայ։ Այս ծածկոցին տակէն կը փախչէին մազերը, խոպոպիքներով։ Ամուսնացած կիները ասկէց զատ կը կրեն շատ նուրբ շղարշ մը, որուն ծայրերը, շնորհալիօրէն կ'իյնան կռնակն ի վար, մինչեւ ոտքը։ Այս շղարշը կնոջ կուտայ տեսակ մը ցնորք, տեսակ մը իտէալ։ Յունաստանի քաղաքներուն բնակիչները և օտար զբօսաշրջիկներ Մէկարա կ'երթան հանդէսներու ատեն, որոնք կը սարքուին տարւոյն որոշ շրջաններուն։ Ոլկա Թագուհին — և իրեն հետեւելով Յունաստանի իշխանուհիները և արքունի տիկինները, — ընդունեց այս տարազը, աւելի երկարելով ծայրը, իբր ազգային տարազ պաշտօնական ընդունելութեանց համար։

Այսօրուան հելլէնուհին խանդավառ է, հետաքրքիր, պճնասէր և իր բնատուր իմացականութեամբ կը լրացնէ անկատար կրթութիւնը։ Շնորհն ու զուարթութիւնը իր այլուրոյ յատկութիւններն են։ Կը սիրէ երաժշտութիւնը և երգը որ իր կեանքին մէջ մեծ տեղ մը կը գրաւէ։ Երգելով է որ ան կը զբաղի իր աշխատութեան, երգելով է որ կը տանէ իր պզտիկը կամ կ'օրրէ իր մանուկը, օրօրերգներով է որ վերջին յիշատակ մը կ'ուղղէ սիրելի մեռելներու, ինչպէս հին հելլէնը պատերազմական երգերով էր որ կը հրահրէր մարտիկները պայքարելու։ Այսօրուան հելլէնուհին իր նախամայրերուն յատկանշական կողմերուն մեծ մասը պահած է։

Բանախօս գրագիտուհին յետոյ թուեց այն բարեսիրական հաստատութիւնները որոնք հիմնուած են Աթէնացիներէն կամ անոնց օժանդակութիւնովը։ Այսպէս կան Աղքատ կիներու Աշխատանոցը՝ հիմնուած Սինկրոսէ, Իմպայղական Փաւերը՝ հաստատուած Սօֆի Իշխանուհիին նախաձեռնութեամբ, Կանացի գործերու Վարժարանը, առաջնակարգ հիւանդանոցներ կիներու և տղոց համար, Ընկերութիւններ աղքատներուն խնամք տանելու, մանուկներու դաստիարակութեան հսկելու, անպատսպարներու գիշերային օթեւաններ, եւ այլն։

Իբր տանտիկին, դաշտերու կինը կ'օգնէ էրիկ մարդուն աշխատութեան և նոյն իսկ կը փոխանորդէ անոր շատ մը տեղեր, երբ էրիկ մարդը գաղթէ։ Յունաստանի մէջ հազուադէպ չէ իրիկնամուտին տեսնել կիներու խմբակներ, որոնք դաշտերէն կը դառնան իրենց կռնակը առած փայտի կապոցներ, որոնց վրայ կացինները զետեղուած են, մինչ ալ կողմերնէն կախուած են ընտանեկան սեղանի համար բանջարեղէններու մախաղները, ձախ կողմերնին կայ նեղկակ օրօրոց մը՝ ուր պէտքերը պառկած են։ Քաղաքներու մէջ կինը աշխատանոցները կը յաճախէ ո՛չ միայն ցերեկը, այլ գիշերուան մէկ մասն ալ տքնելով։ Հակառակ ընկճող աշխատութեան մը, տուն դառնալուն՝ անիկա իր երկանը դէմ ա՛յնքան զուարթ է որքան առաւօտ՝ անկէ բաժնուած ատեն։ Ընդհանրապէս, ժողովուրդի կինը կարդալ գիտէ։ Ընտանութեանց ատեն այս պարզուկ կիները այն տեսակ կարծիքներ կը յայտնեն հելլէն դիւանագէտներուն և անոնց վարդապետութեանց մասին որ, մարդ կը զարմանայ անոնց դատումներուն վրայ։

Միջնակարգ դասու կինը իբր ամուսին, մայր և աղջիկ, ցոյց կուտայ հիմնական առաքինութիւններ։ Ասոնցմէ քիչեր, բարեբաղդաբար, հետապնդած և ձեռք բերած են պանքաներու մէջ գրագրութեան և կամ վաճառատուններու մէջ արկղակալութեան պաշտօններ։ Ուրիշներ, նոյնպէս փոքրաթիւ, Համալսարանական դասընթացքներու կը հետեւին։ Բայց ամէնէն աւելի գեղարուեստից վարժարանն է որ զանոնք կը քաշէ, ուր նոյն իսկ կիները կը գերազանցեն հզօր սեռը։ Այդ վարժարանէն հռչակաւոր նկարչուհիներ ելած են։ Անոնցմէ մին առանց քննութեան վերջերս ընդունուեցաւ Բարիզի

ՋՕՒԱՐՋԱԼԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ

ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՓԱՐԱՑՈՎ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Լ. Ա

ԱՆԴՐԿԱՍՊԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Սըր Մօուլըթօն, աղջիկը և Բահմէս երբ օթէլ գացին, Լավառէտ ալ կայարանապետին հետ այս առաջին ծանօթութիւնը ունենալէ ետք, անոր հետ մէկտեղ ճաշարան անցան։ Հոն առաջնակարգ խաւեարներով ու ընտիր գինիներով ճաշեցին, ուրախ զուարթ շաղակրատեցին, իրարու կենաց խմեցին և վերջապէս այն աստիճան մտերմութիւն արտայայտեցին սեղանին վրայ՝ որ զանոնք դիտող մը քսան տարուան բարեկամներ պիտի կարծէր։ Լավառէտ շաբաթներէ ի վեր օրինաւոր կերակուրի երես տեսած չունէր, ո՛չ ալ ճաշակին համեմատ գինի խմած էր, այս պարագան հասկցած ըլլալով կայարանապետը, բան մը չէր խնայած գոհ ձգելու համար իր թանկագին հիւրը։ Ճաշէն ետք Լավառէտ իրիկուան կերակուրին ալ ներկայ գտնուելու խոստումով հրաժեշտ առաւ կայարանապետէն և դուրս ելաւ քաղաքը պտըտելու։ Բացի Անէնքօֆի կամուրջէն և քանի մը քիլօմէթր հեռու հաստատուած ռուսական թաղէն, Չարչը քաղաքին մէջ ո՛ և է նշանակութեան արժանի շէնք չկար։ Ռուսական նորահաստատ թաղը ապագային քաղաք մը ըլլալու ամէն հաւանականութիւն ունէր. քանիչօրս խանութ կար հոն ուր եւրոպական ամէն տեսակ ապրանք կը գտնուէր։

Լավառէտ քաղաքը լաւ մը պտըտելէ ետք, իրիկուան կրկին վերադարձաւ կայարանապետին բնակարանը ուր ներկայացուեցաւ հեծելազօրաց սպայ հարիւրապետ Քօնսթանթէն Քաբինի որ իրեն պիտի ուղեկցէր։ Այս սպան կը պատկանէր Նիժնի Նովկորոտի գունդին որուն կեդրոնը Թիֆլիս կը գտնուէր և որուն դեր գնդապետն էր Նարըլէօն Պօնաբարթ։ Այս առթիւ Լավառէտի և սպային միջեւ անմիջապէս հաստատուեցաւ ջերմ մտերմութիւն մը, որոնք սկսան անվերջ կերպով հարցումներ ուղղել իրարու, զինուորական այլ և այլ հարցերու նկատմամբ։

Կայարանապետը ննջասենեակ մը ցոյց տուաւ Լավառէտի. երիտասարդը որ ամիսներէ ի վեր անկողնի երես չէր տեսած, հիմա կայարանապետին ննջասենեակին մէջ, աշխարհի ամէնէն երջանիկ մարդը նկատելով ինքզինք, մինչեւ լոյս անյագ քուն մը քաշեց։

Հետեւեալ օրը առաւօտեան ժամը 6½ին արթնցաւ և պատրաստուեցաւ մեկնելու։ Այն օրը սոսկալի ցուրտ մը կար, որ հարաւային հովի մը հետ միացած, կը դողացնէր մարդս։ Լավառէտ Թիպէթի լամաներէն ձեռք անցուցած մուշտակներուն պլլուելով ինքզինք կը պաշտպանէր անդրկասպեան երկիրներու տաժանելի ցուրտին դէմ։ Եւ սակայն այս հագուստը եթէ լեռնային երկիրներու մէջ իր անվիճելի առաւելութիւնն ունէր իսկ, քաղաքակիրթ շրջանակներու մէջ անկարելի էր առանց նշմարուելու երեւալ. ուստի երբ Լավառէտ մեկնելու կը պատրաստուէր, կայարանապետին դառնալով,

— Հիմայ հասկցուեցաւ որ այլեւս պիտի կրնամ Բարիզ երթալ եւ սակայն պօստայական քուրմի այս հագուստով ֆրանսական սահմանը մտնելը տարօրինակ պիտի ըլլայ քիչ մը։ Ամէն մարդ պիտի կարծէ որ ուշադրութիւն գրաւելու յատուկ դիտաւորութեամբ հագած եմ այս հագուստները, և սակայն բարեբախտաբար բաւական հեռու ենք Բարիզէն. մինչեւ որ հոն հասնինք՝ ո՛վ գիտէ ինչ կ'ըլլայ. առ այժմ ձեր ինծի նկատմամբ ցուցած ծառայութիւններուն համար շնորհակալութիւնս կը յայտնեմ։ Օր մը՝ երբ Բարիզ գաք՝ հաճեցէք ակնկալել այն ամէնէն մեծ յարգանքները, զորս մարդ կը տածէ անկեղծ բարեկամի մը նկատմամբ. առ այժմ հաճեցէք ընդունիլ սա չնչին նուէրը։

Լավառէտ անմիջապէս մէջքէն քակեց Թիպէթական դաշոյն մը, որուն արծաթ երախակալին վրայ օրինչելի ճաշակով մը նուրբ նկարներ քանդակուած էին։ Այս դաշոյնը երբ կը յանձնէր կայարանապետին, անոր զայն մերժելու ձեւը տեսնելով,

— Հասկցայ, ըսաւ, անոր համար կը մերժէք այս նուէրը, որովհետեւ դուք ալ մեզի պէս նախապաշարուած էք և կը կարծէք թէ դաշոյն մը բարեկամութիւնը խզելու նշան մըն է։ Ուրեմն ինծի հինգ սանթիմ տուէք և ընդունեցէք այս դաշոյնը, այնպէսով գնած կ'ըլլաք զայն և վերցած կ'ըլլայ նախապաշարումը։

Կայարանապետին եւ եղբօրը ծիծաղները տեսնելով Լավառէտ,

— Հիմայ միտքս ինկաւ, ըսաւ. հինգ սանթիմի չեմ կրնար տալ ձեզի այս դաշոյնը, գրպանիս սովորական քառասուննոցը Թիպէթցիները առին, զոր ամբողջացնելու համար պէտք է որ քսան սանթիմ, այսինքն քառասուն փարայ տաք։

Այս խօսքին վրայ կայարանապետը հանեց քառասուննոց մը տուաւ Լավառէտի և անոր նուիրած դաշոյնը ընդունեց։ Այս միջոցիս Սըր Մօուլըթօն ու աղջիկն ալ կայարան հասան։ Միս Օրէթ չճանչցուելու աստիճան կերպարանափոխուած էր։ Ուղեւորութեան հագուստին վրայէն հագած էր խոտաչքեղ մուշտակ մը և գլուխն ալ դրած էր զէրտէվլէ գլխարկ մը։ Սըր Մօուլըթօնն ալ անգլիական օսթէքէմով լայն բաճկոնի մը փաթթուած էր և ձեռքն ալ կը կրէր մեծ ծրար մը։ Լավառէտ երբ զանոնք տեսաւ,

— Օ՜օ՜, ըսաւ, ինչ բաղդաւորութիւն, աս բոլորովին փոխուած էք։ Չարչի քաղաքին մէջ արդեօք մօտայի վաճառատուն մ՛ըն բացած էք։

— Այո՛, պարոն, պատասխանեց Միս Օրէթ։ Ռուսական թաղէն գնեցինք զանոնք եւ մինչեւ որ հոս բերինք յոգնեցանք. կ'աղաչեմ ծրարը առէք հօրս ձեռքէն, քիչ մը թող հանգիստ առնէ։

Լավառէտ անմիջապէս կատարեց այս քաղաքավարական պարտականութիւնը և ծրարը առաւ Սըր Մօուլըթօնին ձեռքէն։ Միս Օրէթ անմիջապէս կեցնելով,

— Այս ծրարը ձեզի կը պատկանի այլեւս Պ. Լավառէտ ըսաւ Միս Օրէթ, դուք սառեցեալ անապատին մէջ եղնիկի մորթ մը անցընելով կռնակս զիս մահուընէ փրկեցիք։ Հայր մը՝ որ երախտապարտութեան արժէքը գիտէ, բնականաբար իր կարգին պարտաւոր էր ամենաչնչին փոխարինութիւն մը ընելու։

(Շարունակելի)

Գեղարուեստից վարժարանը, հան կատարելագործելու համար արուեստը։

Բարձր դասու կիները, արտասահմանի մէջ կատարած իրենց ուղեւորութիւններէն ձեռք բերած փորձառութեամբ կ'առաջնորդեն միւս դասու կիները, կը նախագահեն հանրօգուտ ձեռնարկներու կազմութեան և կամ գրանուածներու բարելաւման։ Գիւղաներու մէջ, կանացի գործունէութիւնը քաղաքներու մէջ եղածէն պէս է։

Հելլէնուհին խիստ հաւատացեալ է։ Ինքն է որ իր զաւակներուն կը ներշնչէ այն զգացումը որ համախմբումն է կրօնքի ամէն գաղափարներուն։

Տիկին Սէբուլու, ի վերջոյ, հակառակախօսեց անոնց դէմ, որոնք կ'ուզեն Յունաստան մտցնել կանացի ազատագրութեան գաղափարը։ Այս ձգտումը, ըսաւ բանախօսուհին, գուցէ օգտակար ըլլայ ատոր պատրաստուած երկրի մը համար, բայց վերին աստիճանի վտանգաւոր և աւերիչ է դեռ նորաստ երկրի մը համար։

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՃԱՌԸ ՆՈՐ ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՍԸՐ Հ. Գ. ՊԷՆՐՄԷՆԻ.—Ինը հազար հոգի ներկայ էին Ազատական կուսակցութեան գումարման մը մէջ, ուր նոր վարչապետ Պէնրմէն պարզեց իր ծրագիրը։ Նախ և առաջ ըսաւ թէ նոր Դահլիճին կազմութիւնը երբեք նոր ոգեւորութիւն մը առաջ չբերաւ Եւրոպայի արտաքին գործոց պաշտօնարաններուն մէջ։ Թրանսվալի ոսկեհանքերուն համար չինացի գաղթականներուն վրայ խօսելով, Վարչապետը յայտարարեց թէ մինչեւ որ ընտրութիւնները տեղի ունենան, կառավարութիւնը իր բուն դիտաւորութիւնը պիտի չյայտնէ այս խնդրոյն վրայ։ Ըստ Պէնրմէն մէջ բերաւ կարգ մը ներքին բարեկարգութիւններ, զորս նոր կառավարութիւնը կը խորհի ի գործ դնել, ընդհանուր ընտրութիւններէն վերջ։ Այս բարեկարգութիւնները կը վերաբերին դպրոցական խնդրոյն, ելմտական խնդիրներու, Առեւտրական Միութիւններու և հողային բարենորոգմանց։

Արտաքին աշխարհավարութեան գալով, Պէնրմէն հաստատեց թէ օտար Տէրութեանց Անգլիոյ հետ յարաբերութիւնները բարեկամական են։ Ինք հաւատով ուղղուած է Ֆրանսայի հետ համաձայնութիւնը, և քանիցս կրկնեց իր հաւանութիւնը այդ քաղաքականութեան, և յայտարարեց թէ հաւատարիմ պիտի մնայ անգլօ-ֆրանսական բարեկամութեան։

Վարչապետը Ռուսիոյ և Անգլիոյ առեւտրական յարաբերութեանց վրայ խօսելէ վերջ, անդրադարձաւ Գերմանիոյ հետ Անգլիոյ յարաբերութեանց, և յայտարարեց թէ երկու ժողովուրդներուն շահերը չեն հանդուրժեր որ ցրուութիւն գոյանայ իրենց մէջ։ Հաճոյութեամբ կ'ողջունէ անպաշտօն ջանքերը որոնք կ'ըլլան բարեկամութիւնը վերահաստատելու համար երկու Տէրութեանց յարաբերութիւններուն մէջ։ Ազատականք ո և է յարձակողական քաղաքականութեան հակառակ են, որովհետեւ իրենց բաղձանքն է ամբողջ աշխարհի հետ լաւ յարաբերութեանց մէջ ըլլալ։ Անգլիա միշտ պիտի աշխատակցի քաղաքակրթութեան ընդհանուր գործին։ Բանախօսը յետոյ իր ուրախութիւնը յայտնեց որ միջազգային իրաւարարութեան գաղափարը մեծ յառաջդիմութիւն ըրած է, ա՛յնպէս որ այսօր կարելի է նոյն իսկ Մեծ Տէրութեան մը համար խոյս տալ կռուէ առանց իր արժանապատուութիւնը վիրաւորուած զգալու։ Այսու հանդերձ, սպառազինութեանց յարատեւ աճումը մեծ սպառնալիք մըն է աշխարհի խաղաղութեան համար, ուստի իրաւարարութեան գաղափարը ո՛րքան աճի, ա՛յնքան պիտի սահմանափակուին սպառազինութիւնները։

Վարչապետը Հնդկական գործերուն վրայ խօսելով, խստիւ քննադատեց Լորտ Քըրզնը, որ քաղաքային իշխանութեանց հակակշռին տակ մնալ չուզեր, և բացարձակապէս յայտարարեց թէ ամէն պարագայի տակ զինուորական իշխանութիւնք Հնդկաստանի ինչպէս նաեւ Անգլիոյ մէջ քաղաքային իշխանութեանց պէտք է ստորակարգ ըլլան։

∴ Ալպէրթ Հօլի մէջ վարչապետին խօսած ճառին ամփոփումն է հետեւեալը.—

Պալֆուրի Դահլիճը միշտ հնարքով կը վարէր իր գործը, և այդ հնարամտութիւններուն համար ինկաւ.

Նոր Դահլիճը ի մօտոյ պիտի ունենայ նոր, զօրաւոր և կազդուրեալ Խորհրդարանական կուսակցութիւն մը։

Պիտի աշխատինք որ Նախորդ վարչութիւնը պատասխանատուութենէ չի խուսափի իր անցեալ գործերուն համար։

Անոնք կ'աշխատին իրենց մաքսային քաղաքականութիւնը հուծել մեզ պահելու տակ։

Բայց Մր. Պալֆուր չի կրնար ընդհանուր ընտրութեան մը առթիւ առանձին թեզերու հետ խաղալ։

Նոր Դահլիճին կազմութեան վրայ Եւրոպական Սակարաններուն վրայ Թուղթերը բարձրացան։

Նոր յայտարարութիւններ չեմ ըներ, ընդհանուր ընտրութիւններէն առաջ մեր ներքին ծրագիրը պիտի յայտնենք։

Մեր գաղթականութեանց մէջ գործերը շատ կանոնաւոր են, բաց ի Հարաւային Ափրիկէէն։

Կառավարութիւնը հրաման տուաւ կարելի եղածին չափ սահմանափակել չինացի գաղթականներուն ներածումը դէպ ի Հարաւային Ափրիկէ։

Ճափոնի և Ամերիկայի հետ մեր յարաբերութիւնները խիստ բարեկամական են։

Մեր դրացիներուն հետ մեր արտաքին ընդհանուր քաղաքականութիւնը ա՛յնպէս պիտի ըլլայ ինչպէս էր երբ մենք Ընդդիմադիր կուսակցութեան մէջ էինք։

Բախտախնդրութեան և յարձակողական քաղաքականութեան հակառակ ենք։

Սպառազինութեանց աճումը մեծ վտանգ մըն է աշխարհի խաղաղութեան։

Գալով ելմտականին, պէտք ունինք տուրքերը թեթեւցնելու։

Մաքսի հակառակ ենք, որովհետեւ ծայրայեղ զինուորականութիւնը, ծախքերու տարապայման յաւելումը և մաքսապաշտպանութիւնը նոյն դպրոցին մէջ կ'աճին։

Եթէ Հարաւային Ափրիկէի պատերազմը չըլլար, մաքսապաշտ դրութեան ուրուականը մեր առջեւ պիտի չելնէր։

Մեր կրթական քաղաքականութիւնը ա՛յն է որ ժողովուրդը իր շրջանակին մէջ հակակշռէ և վարէ իր դպրոցները։

Կը փափաքինք գաղթականներով շէնցնել մեր իսկ երկիրը, և տալ մեր գիւղական երկրագործներուն մեծագոյն պաշտպանութիւն և ապահովութիւն։

Թագաւորէն խնդրած ենք Արքայական Յանձնաժողով մը կարգել Ջրանցքներու միջոցաւ հաղորդակցութեանց դրութիւնը քննելու համար։

Քաղաքապետութեանց նոր արտօնութիւններ պիտի տանք հողային տուրքերու հին դրութիւնը ստուգումարելու, և հողերուն և շէնքերուն բուն արժէքին համեմատ տուրքեր որոշելու համար։

Անգործ աշխատաւորներուն գործ հայթայթելու համար միջոցներ պիտի փնտռուին։

Առեւտրական միութիւնները զարգացնելու համար գործելու նոր ազատութիւններ պիտի շնորհուին։

Մեր նաւահանգիստները բաց պահել կ'ուզենք։ Հացը միշտ աժան պահել կ'ուզենք, ահա մեր զօրաւոր պատճառները մաքսային քաղաքականութեան դէմ մարտնչելու։

Մեր դէմ ունինք կուսակցութիւն մը, որ կ'ուզէ Ազատ Վաճառականութիւնը խանգարել, հացը սղցնել, նաւահանգիստները գոց պահել։

Ուրեմն հաւատարիմ ըլլա՛նք մեր հայրերուն առեւտրական քաղաքականութեան, և անմաքս ու ազատ վաճառականութեան բարիքներէն չզրկե՛նք մեզ։

Ալպէրթ Հօլ գեղեցկապէս զարդարուած էր նոր Վարչապետին առաջին երեւման վրայ։ Խանդավառ բազմութիւնը կեցցէներ կ'ողողակէր, բողոքի ձայներ բարձրացնելով Չէմպըրլէնի մաքսին դէմ։ Հեգնական սուր ակնարկներ լսուեցան Չէմպըրլէնի համար. «Մաքսային խաղերդ պիտի դադրեցնե՛ս, Ճօ՛։» (Ճօ կրճատուած անունն է Ճօզէֆ Չէմպըրլէնի)։

∴ Գաղթային գործոց նորընտիր նախարար Լորտ Էլճին հեռագրեց Հարաւային Ափրիկէի ընդհանուր կառավարիչ Լորտ Սէլպօրնի կարելին ընել նուազեցնելու համար չինացի գաղթականներու ներածութիւնը Թրանսվալի մէջ։

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ ՄԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱԾ.— Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին անդամներէն Մր. Հիւկ Ուօթ, ամբաստանուած ըլլալով թէ երեք հոգի դրդելով իր նախորդ կինը սպաննել տուած էր անոնց ձեռքով, հինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուեցաւ։

ՄԱՐՕՔԻ ԺՈՂՈՎԸ.— Մարօքեան Ժողովին առաջոյն խնդրին վրայ Տէրութեանց միջեւ բանակցութիւնք տակաւին վերջ գտած չեն։ Գերմանիա կը պնդէ Ալճէզիրասի վրայ, բայց անպայման ընդդիմութիւն չըներ տեղի փոփոխութեան մը մասին։ Եթէ անկարելի ըլլայ Սպանիոյ համար նիւթական դժուարութիւնները բառնալ, Գերմանիա պիտի ընդունի քաղաք մը Սպանիոյ հարաւային կողմը, և Տէրութիւնք պիտի մտնան այս տեսակէտին վրայ։ Դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ կ'ըսուի թէ վերջ ի վերջոյ կարելի պիտի ըլլայ Ալճէզիրասի տեղական դժուարութիւնները բառնալ, և թէ Ժողովը դարձեալ հոն պիտի գումարուի։

∴ Ալճէզիրասէն կը հեռագրեն թէ Ժողովին համար մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուին հոն։ Կը յայտարարուի թէ բաւական տեղ կայ հոն։ Ալճէզիրասի հաւանականութիւնները կը շատնան։

∴ Պերլինէ հեռագրեն կը հեռագրեն Դեկտ. 22 թուով.— Կարծուածէն շատ աւելի ծանր է սա՛ խնդիրը թէ Մարօքեան Ժողովը Ալճէզիրասի մէջ պիտի գումարուի թէ Մատրիտի մէջ։ Խնդիրը իր ծանրութիւնը չի կորսնցներ՝ եթէ նոյն իսկ վերջապէս բարեկամական կարգադրութիւն մը ըլլայ երկուստեք։ Գերմանիա ամէն պարագայի մէջ կը պնդէ Բարիզի համաձայնութեան վրայ, որ Ալճէզիրասը կ'ընտրէ իբրեւ վայր Մարօքի Ժողովին գումարման։ Եթէ Ֆրանսա պնդէ Մատրիտի վրայ, այն ատեն Գերմանիա ազատ պիտի զգայ զինքը նոյն համաձայնութեան ուրիշ կէտերուն վրայ ալ փոփոխութիւններ առաջարկելու, որովհետեւ Պերլինի քաղաքային շրջանակներուն մէջ ընդհանուր է ա՛յն կարծիքը թէ Մատրիտի խնդիրը Ֆրանսայի հնարամտութեան գործն է։ Սպանիոյ Թագաւորը կը բաղձայ որ իր մայրաքաղաքին մէջ գումարուի Ժողովը, որպէս զի դիւանագիտական կարեւոր պայմանագրութեան մը ստորագրութիւնը իր օրով սկսի իր մայրաքաղաքին մէջ։

ԲԱՐԻԶԻ ԱԹՕՆԼՈՒՆԸ.— Պօրթուկալի Թագաւորը հազիւ թէ Բարիզէն մեկնեցաւ, ուրիշ Վեհապետ մը մօտալուտ ժամանումը կը ծանուցուի։ Նոր արքայազուն այցելուն Եւրոպացի չէ, այլ Բանկոքի Սիամի Թագաւորը։ Գարնան սկիզբը Բարիզ պիտի հասնի իր ընտանիքներուն և 60ի չափ հետեւորդներուն հետ։ Ֆրանսայի Մ. Արեւելեան ստացուածոց Ընդհանուր Կառավարիչը Մեսաժըրի Մարիթիմ ընկերութենէն խնդրեց մասնաւոր խուցեր պատրաստել Թագաւորին և իր հետեւորդներուն համար, որոնք Սայկօնէն Մարսիլիա պիտի գան։ Օտարական Թագաւոր և իր մարդիկը Բարիզի մէջ ժամանակ մը մնալէ վերջ գաւառային քաղաք մը պիտի երթան, և յառաջիկայ տարի Սեպտ.ին Մարսիլիայէն շոգենաւ պիտի նստին իրենց երկիրը դառնալու համար։

ԳԱՌԱԳԵՂ ՄԸ ՓԱԽՍԱՅ.— Չորս գեղեցիկ առիւծներ իրենց վանդակը կոտրելով և փախչիլ փորձելով երկաթուղիի վակոնի մը մէջէն Բարիզի շրջակայքը, հրացան բռնուեցան։ Կենդանիները վանդակը խորտակեցին երբ կառախումբը թունէլի մը մէջ կը մտնէր, և անոնցմէ մին վար ցատկելով ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։ Չորս հրացանակիր երկրագործներ վրայ հասնելով կենդանիին գործը լմնցուցին։ Առիւծները զարկին երկրորդ առիւծը, երբ ան ալ իր կարգին կը ցատկէր դուրս։ Միւս երկու առիւծներն ալ զարնուեցան կործանուած գառագեղին մէջ։ Վանդակին տէրը ցաւ ի սիրտ կը յայտարարէ թէ այն կենդանիները 2000 անգլ. ոսկիի նստած էին իրեն, և իր ցուցադրութիւնը հիմա զրկուեցաւ իր գլխաւոր հրապոյրներէն։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐԻ ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆԸ.— Արտաքին գործոց նախարարի խորհրդական եղաւ, ինչպէս գրեցինք, Լորտ Էտմոնտ Ֆիցմորիս։ Լորտ Էտմոնտ նախորդ արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լէնստաունի եղբայրն է։ Այս անուանման պարագաները հետաքրքրական են։ Դեկտ. 12ին Լորտ Ֆիցմորիս լրագիրներուն մէջ հրատարակել տուաւ թէ ինք որոշած է այլ եւս Խորհրդարանի անդամ չըլլալ, որովհետեւ իրմէ չխնդրուեցաւ Նոր Դահլիճին մասնակցիլ, և ասոր համար չի փափաքիր այլ եւս երեսփոխան ըլլալ, քանի որ ա՛յնքան տարիներէ ի վեր հաւատարիմ մնացած էր Ազատական կուսակցութեան։ Դեկտ. 15ին նոյն Լորտ Ֆիցմորիս նոր գեկոյցով մը ետ առաւ իր յայտնած բաղձը։ Լորդը հեռագրեց Էքսմաութի իր ընտրական շրջանակին ուր իրեն կ'սպասուէր ճառախօսելու համար, թէ պիտի չկրնայ երթալ, որովհետեւ Դահլիճին մէջ մտած է։ Շաբաթ օր պաշտօնապէս ծանուցուեցաւ իր ընտրութիւնը իբրեւ արտաքին գործոց նախարարի խորհրդական, որ պիտի խօսի Լորտերու Ժողովին մէջ, և պիտի պատասխանէ Լորտ Լէնստաունի և Լորտ Րօզպէրիի ընդդիմախօսութեանց։

ԶՈՒԻՑԵՐԻՈՅ Հանրապետութեան նորընտիր նախագահ Տր. Լուտվիկ Ֆօրէր 1845ին ծնած է Իսլիքօն, Թիւրկաւ նահանգին մէջ. ուսումը առաւ Ցիւրիխի իրաւագիտական վարժարանին մէջ, 1867էն մինչեւ 1870 նոյն նահանգին ատենակալապետը եղաւ, 1870էն մինչեւ 1873 Ցիւրիխի ընդհանուր դատախազ։ Ըստ յետոյ փաստաբանական տուն մը բացաւ Վինթըրթուրի մէջ, և 1873էն մինչեւ 1900 Զուիցերիոյ ամէնէն աւելի փնտռուած փաստաբաններէն մին եղաւ։ 1870էն մինչեւ 1900 Ցիւրիխի նահանգին խորհուրդին անդամ էր, 1875էն մինչեւ 1878 Զուիցերիոյ Երեսփ. Ժողովին անդամ, նաեւ 1881էն մինչեւ 1900. 1892ին Երեսփ. Ժողովին նախագահ եղաւ։ Նիւմա Տռօզը մահէն վերջ Ֆօրէր Երկաթուղեաց Փոխադրութեանց Միջազգային Պաշտօնարանին Տնօրէն անուանուեցաւ։ Բայց քիչ յետոյ թողուց այդ պաշտօնը, և Զուիցերիոյ Դաշնակցական Ժողովին մէջ մտաւ իբրեւ Ներկայացուցիչ արմատական կուսակցութեան։

Զուիցերիոյ Հանրապետութեան նախագահի փոխանորդ Միւլլէր 1845ին ծնած է Տրէզդէնի մէջ, ուր իր հայրը բնիկ զուիցերիացի, քաղաքական պաշտօնեայ մըն է։

ՆԱԽԱԳԱՀ ԼՈՒՊԷ.— Ֆրանսական վիճակագիր մը Ժիլ Պլասի կը հաղորդէ Մ. Լուպէի պաշտօնավարութեան օրերուն վրայ իր ըրած մանրազննին հաշիւներուն արդիւնքը։ Յառաջիկայ 1906 Փետրվար 18ին Մ. Լուպէի Նախագահութիւնը կը վերջանայ 2590 օրերու տեւողութենէ մը ետքը։ Այս օրերուն 85ը Մ. Լուպէ անցուց պաշտօնական ճամբորդութիւններով և 23ը Բարիզի մէջ հանդիսական մեծ առիթներու նուիրեց։ Իր բանախօսութեանց և բաժակաճառերուն թիւն է 215, որոնցմէ 101ը ճամբորդութեանց միջոցին, 82ը Ելիզէի պալատին մէջ պաշտօնական ընդունելութեանց ժամանակ, և 32ը յիշատակարաններու, արձաններու, են. բացման ժամանակ։ Նախագահ Լուպէ ընդունեց Ռուսիոյ կայսեր և կայսրուհիին, Անգլիոյ Թագաւորին, Իտալիոյ Թագաւորին ու Թագուհիին, Սպանիոյ, Պօրթուկալի, Պելճիոյ, Յունաստանի Թագաւորներուն, Պարսից Շահին այցելութիւնները, Պուլկարիոյ և Մոնաքոյի իշխաններուն և Եւրոպայի գրեթէ բոլոր տիրող գերդաստաններու անդամոց այցելութիւնները։ Մ. Լուպէ իր պաշտօնական ճամբորդութեանց առթիւ այցելեց 17 ֆրանսական նահանգներ, և Ֆրանսայէն դուրս Ռուսիա, Դանիա, Անգլիա, Իտալիա, Սպանիա, Պորթուկալ, Ալժերիա և Թունուզ։ Մ. Լուպէ իր եօթնամեայ պաշտօնավարութեան միջոցին երեք նախարարութիւն միայն կազմած է,— Վալտէք Ռուսոյի դահլիճը 1899 Յունիս 23ին, Քօմպի դահլիճը 1903 Յունիս 7ին և Ռուվիէի դահլիճը 1905 Յունվար 24ին։

ԱՆԳԼԻՈՅ մէջ ընդհանուր ընտրութիւնները օրուան մեծ խնդիրն են, թէեւ Խորհրդարանը Յունվար 8ին պիտի լուծուի։ Արդէն քանի մը գլխաւոր առաջնորդներ խօսեցան իրենց ընտրողներուն, Պալֆուր, նոր ելմտական նախարար Մր. Էսքուիթ, և Վարչապետ Պէնրմէն։ Պալֆուր իր վերջին ճառին մէջ դարձեալ ազատ վաճառականութեան նպաստաւոր խօսեցաւ։ Մր. Էսքուիթ յայտարարեց թէ յառաջիկայ նոր ընտրութեանց առթիւ ընտրողներուն առջեւ դրուելիք խնդիրը պիտի ըլլայ Ազատ Վաճառականութիւնը կամ մաքսապաշտութիւնը։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ ԽՈՀԱԿԵՐՈՒԹԵԱՆ.— Վիեննայի մէջ մեծ գործունէութիւն կը տիրէ յառաջիկայ խոհակերական ցուցահանդէսին համար, որ տեղի պիտի ունենայ Յունվար 5ին։ Բոլոր տիպար կերակուրները հետզհետէ կը հասնին Եւրոպայի զանազան կողմերէն։ Ցուցահանդէսին պիտի նախագահէ առաջնակարգ ճաշարանապետ և խոհարարապետ Ժան Բովօնտրա։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

23 Դեկտեմբեր 1905

Ֆրանս. 3%	(3% Français)	98 72
Օսմ. Միացեալ	(E. Nv. Unif.)	90 42
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	135 50
Պանք Օթթ.	(Banque Ott.)	595 —
Րէժի	(Tab. Turcs)	375 —
Թրանսվալ	(Transvaal)	56 —
Սպանիական		91 27
Ռուսական 3%		63 37

ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ
Ծանօթ ուսուցչուհի մը, մասնագէտ Հայերէն լեզուի և Գրագիտութեան, տրամադրելի ժամեր ունի այցելութեամբ դասեր աւանդելու պատուաւոր տուներու մէջ, դեռատի աւանդողներու, որոնք կը փափաքին մասնաւոր դաս առնել։ 5—1

ԿԱՂԱՆԴԻ համար ամենայարգի նուէրն է
ՑԱՆԳԱՐԱՆ. Գ. Խ. ԹԷՐԶԵԱՆ
կարդալ տուէք 4րդ երեսը

ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՂԵՌՆԱԿԱՆ ԱՐԱՐՔԻՆ ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐՈՒՆ

Դ. ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՆՈՅԵՄԲԵՐ 23 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
(Շարունակութիւն)

ՎԿԱՆԵՐԸ

ԼԻՂՈՐ ՈՐԴԻ ԹՈՏՈՐԻ, 35 տարու, որ Թաթավլա տուն մը կը բնակի և Քալեօնճը Քուլլուք Սիմիթճի փողոց խանութի մը մէջ դերձակ է։ Այս վկան յայտարարեց թէ չորս տարի առաջ, իր գտնուած խանութը դերձակութիւն ընող Քօչոյի հագուստ յանձնարարեց Արիսթիտի անուն անձ մը, զոր այդ առթիւ ճանչցաւ։ Երկու տարի առաջ, օր մը, Արիսթիտի բանթալոնցու կերպաս մը տանելով Քօչոն հարցուց և կերպասը հոն ձգելով, պատուիրեց ըսել դռնապանին թէ զայն Ալֆոնս բերած է։ Հարցուց Քօչոյի թէ Ալֆոնսը ո՞վ է։ Քօչօ պատասխանեց թէ Ալֆոնսը Արիսթիտն է. յետոյ Արիսթիտի ալ հարցնելով, այս վերջինը ըսաւ թէ իտալերէն Ալֆոնս և յունարէն Արիսթիտ է։ Իր հարցաքննութենէն, այսինքն Յուլիս 13էն երկու ամիս առաջ, օր մը այդ անձը հագուստ յանձնարարեց և ինք ալ զայն ղրկելու համար ո՛ւր բնակիլը հարցուց, սակայն Արիսթիտ պատասխանեց թէ հարկ չկայ, և թէ ինք մարդ ղրկելով կ'առնէ, որով իր բնակարանին ո՛ւր ըլլալը չըսաւ։ Երկու տարի առաջ, օր մը, զայն Ղալաթիա՝ Օսմ. Պանքային կարգը խանութ մը տեսաւ և հարցուց թէ հոն ի՛նչ կ'ընէ. Արիսթիտ պատասխանեց որ լուսանկարի գործիք կը ծախէ, չամբանիա ալ կայ և լաւթիք ալ բերել պիտի տայ։ Դէպքէն մէկ-ուկէս ամիս առաջ Արիսթիտին տեսաւ Մանուկի գարեջրատան մէջ, ուր ըսաւ թէ հեռագրի կը սպասէ և թէ հօրը մօտ պիտի երթայ. նաեւ թէ Ռուսիայէն հայրը դրամ կը ղրկէ։ Վերջին անգամ զայն տեսաւ դէպքէն 10-12 օր առաջ։ Մայիսին շինել տուած հագուստին հաշուէն մնացած 50 ղր.ի պահանջքը երբ ուզեց, Արիսթիտ ըսաւ թէ հիմա դրամ չունի, յետոյ պիտի տայ. անկէ վերջը այլ եւս չտեսաւ։ Ղալաթիոյ մէջ լուսանկարիչի խանութը տեսած պահուն ձեռքը լուսանկարի գործիք եւայլն չկար։ Այդ միջոցին ըսաւ թէ խանութը իրն է, բայց լաւ չգիտեր թէ անո՞րն է թէ ոչ։

ՍՈԹԻՐԻ ՈՐԴԻ ԲԵԴՐՈՍԻ, Պիքէնցի հելլենահպատակ, 40 տարեկան, որ Բերա Այնալը Չէշմէի հիւանդանոցին կից գտնուած տունը կը բնակի և Համիտիէ Ճատտէսի 45 թիւ խանութը շաքարավաճառ է։ Այս վկան յայտարարեց թէ 20-22 օր առաջ երկայնահասակ, սեւ մազերով ու խոշոր յօնքերով անպեխ անծանօթ Արիսթիտ անուն անձ մը, Թէմիսթոքլիի և Լիզորի հետ, իր խանութը գալով խմեցին և այդ առթիւ է որ կը ճանչնայ։ Օր մը Ղալաթիոյ մէջ Պանքային դիմացը, լուսանկարիչի մը խանութին առջեւ տեսնելով զայն, զինքը կանչեց և առաջարկեց որ չամբանիա գնէ. ինք ալ հինգ-վեց շիշ չամբանիա առաւ ապառիկ։ Յետոյ այդ անձին և ուրիշ անձերու հետ Մանուկի գարեջրատան մէջ տեսնուեցաւ և մէկ քանի անգամ ալ Ելէնի հանրատունը գացին։ Այդ մարդիկը իր խանութը գտնուած ատեն գաղտնի տեսակցութիւն չունեցան և չի գիտեր թէ Արիսթիտ ուրիշ անուն ունէր։ Աթէնքէն նամակ ստանալու մասին ալ տեղեկութիւն չունի։ Վերջին անգամ ալ դէպքէն երկու շաբաթ առաջ տեսաւ։ Վկան ներկայացուած լուսանկարներուն համար ըսաւ թէ անոնց չկայ և թէ ամբաստանեալները չի ճանչնար։

ԱԲՈՍԹՈԼՕՂԼԸ ՍԱՎՍ. ԷՖ. ՈՐԴԻ ՆԻԲՈԼԻԻ, փաստաբան, կեսարացի, 47 տարեկան, որ, Բերա, Մեծ-Փողոց Մէքթէպ փողոց, 37 թիւ տունը կը բնակի։ Յայտարարեց թէ Լիւքսէնպուրկի գազինոյին մէջ իրեն ծանօթ օսմ. հպատակներու և օտարներու հետ ճատրակ կը խաղայ։ Իր հարցաքննութենէն, այսինքն՝ 1321 օգոստ. 10էն վեց ամիս առաջ ալ սպիտակ մօրուքով, երկայնահասակ մարդու մը, զոր չէր ճանչնար և անունն ալ չգիտեր, և զոր եւրոպական լրագրի թղթակից մը կը կարծէր, մէկ քանի անգամ ճատրակ խաղացած էր։ Այդ մարդը, ենթադրաբար Ռուս կամ Մաճառ ըլլալու էր. և թէեւ թուրքերէն ու յունարէն գիտէր, և ինք ալ անոր լեզուն կը հասկնար, սակայն խաղի մէջ խօսելու հարկ չըլլալով, կրնար խաղալ։ Իր հարցաքննութենէն գրեթէ մէկուկէս— երկու ամիս առաջ, նոյն անձը այդ գազինոն յաճախեց. անցեալ ձմեռ նոյն գազինոն Րիզօ անուն մարդ մը իր այցետոմսը տուաւ իրեն, եւ այդ առթիւ ճանչցաւ զայն։ Վերոյիշեալ Րիզօի հետ ալ յաճախ ճատրակ խաղաց։ Այդ անձին հետ Թիրաքոյն եւ գրեթէ 22 տարեկան կին մը կար. նաեւ անկէ աւելի երկայնահասակ, թխադէմ դեղնորակ դէմքով և հիւանդկախ ուրիշ կին մը ալ կար. միանգամայն սեւ պեխերով այր մը ներկայացուց իրեն, ըսելով որ իր փեսան է. իսկ կիներէն մէկը՝ իր ամուսինն է, և միւսն ալ աղջիկը. Րիզօի ուրիշ մարդու հետ ճատրակ խաղալը չէ տեսած։ Անոր յաւի ընթացքին նկատմամբ ալ բան մը չէ հասկցած։ Րիզօ գազինոն գտնուող Հայերու չէր մօտենար եւ անոնց հետ յարաբերութիւն չէր հաստատած։ Լուսանկարները ցոյց տրուեցան վկային, որ ըսաւ թէ Սամուէլ Ֆայնը այն անձն է, որուն հետ խաղ խաղացած էր գազինոյին մէջ։ Րիզօ իրեն խավեար և գարեջուր կը հրամցնէր և հետը գտնուող կիները իրեն ներկայացուց, սակայն ատոնց անունները չի յիշեր։ Ասոնք ռուսերէն կը խօսէին իրարու հետ. բայց գաղտնի տեսակցելնին չտեսաւ և անոնց վիճաբանութիւն կէն բան մը չկասկածեցաւ։ Իբրեւ իր ամուսինը ցոյց տուած կինը, անոր աղջիկը ըլլալու երեւոյթը ունէր. կարճահասակ էր, սեւ մազերով եւ 18 տարեկան. իսկ միւսը՝ երկայնահասակ դեղին դէմքով ու մազերով. իսկ նոյն անձը 40 տարեկան, մօրուսաւոր, թխադէմ, խարտեաշ պեխերով, սեւ աչքերով, բարակ ու խարտեաշ յօնքերով էր. իբրեւ փեսայ ներկայացուած անձին նկատմամբ ալ չի կրնար ըսել թէ Քարլ Եաւանովի՞չն է թէ ոչ։

ՍՐ. ՄԱՐԻ ՈՐԴԻ ԲԱՍԻԲԱԼԻ, 23 տարու, Պոլսեցի, հելլենահպատակ, որ կը բնակի Բերա, Թարլա Պաշի, Լալէլի փողոց, 13 թիւ տունը։ Յայտարարեց թէ կը ճանչնայ դատարանին մէջ ներկայ ամբաստանեալներէն Ժօրիսը, Մանուկ Իսմիրեանը, Առաքել Նահապետեանը և փախստականներէն՝ Սիլվիօ Րիչին, Թորգոմը և Քէնտիրեանը. Գիտէր թէ Սիլվիօ Րիչի կը կոչէր նաեւ Ալֆոնս, Արիսթիտ և Վահան անուններ։ Ցրկեալը երկու տարի առաջ, դիմելով Բերա, Թարլա Պաշի, Հալէպլի փողոց բնակող իր մօրաքրոջը Աննայի, սենեակ մը վարձեց և հոն բնակեցաւ։ Ինք այն ատեն Սիրքէճիի կողմը կը նստէր։ Սիլվիօ Րիչիի այս վարձակալութենէն չորս հինգ ամիս ետք, մօրաքոյրը Աննա փոխադրուեցաւ Լալէլի փողոց, ուր գնաց նաեւ ինք։ Սիլվիօ Րիչի եւս իր մօրաքրոջը հետ փոխադրուած ըլլալով հոն ճանչցաւ զայն։ Րիչի 9 ամիսի չափ բնակեցաւ Աննայի մօտ։ Երկայնահասակ, անպեխ անմօրուս, աչքին մէկուն մէջ հիւանդութեան հետք մը կար, սեւ մազերով, ցորենագոյն, կնոջ պէս բարակ ձայնով էր։ Րիչիի քով իտալական անցագիր մը տեսաւ որ կը յայտնէր անոր յանձնակատար ըլլալը։ Կերակուրը, լուացքը մէջը ըլլալով Րիչի վարձք կուտար ամսական երկուքուկէս օսմ. ոսկի, զոր կը վճարէր մերթ օսմանցիով և մերթ ֆրանսական ոսկիով։ Սիլվիօ Րիչի առարկելով թէ Ռումանիա, իր հօրը քով պիտի երթայ, թէեւ մեկնեցաւ տունէն բայց Բէշկրէճի փողոց տուն մը փոխադրուեցաւ, ինչպէս ետքը իմացաւ ինք։ Միասին նստած ատենին Ժօրիս, Մանուկ, Թորգոմ կամ ուրիշ անունով Թրասա Եաւանովիչ և Քէնտիրեան կ'երթեւեկէին։ Սիլվիօ Րիչի տարփատենչիկ ընթացք մը կը բռնէր իրեն նկատմամբ, և ինք ալ զայն սիրած էր և այսպէս գոյացած մտերմութեան մէջ ան յայտնած էր թէ Ֆիլիպպէցի է և անունը Վահան է։ Երբ Րիչի միջոց մը Ֆիլիպէ գնաց, անոր մօրեղբօրը՝ Լէոն Ֆէնէրճեան հասցէով քանիցս թղթակցեցաւ։ Անձրեւոտ օր մը, Րիչի կառքով տուն եկաւ և իր սենեակը կողով մը բերելով մահճակալին տակ պահեց։ Գաղտնօրէն զննեց կողովը և տեսաւ որ սերկեւիլի մեծութեամբ պարապ փշոտիկաւոր և երկաթեայ 15 հատ պոմպա կայ։ Քանի մը օր ետք, Րիչի, զանոնք թիթեղեայ տուփերու մէջ սկսաւ զետեղել, երբ ազդարարեց անոր թէ իրենց տունին մէջ այս կարգի բաներ գտնուիլը վտանգաւոր կրնայ ըլլալ, հետեւաբար այլուր փոխադրէ. ատոր վրայ Րիչի զանոնք պայուսակի մը մէջ դրաւ ու տարաւ, սակայն չգիտեր թէ ո՛ւր տարաւ։ Հարցնելուն ալ չպատասխանեց։ Քիչ ժամանակ անցնելէն ետք Րիչի բեռնակիր մը կանչեց տուած մէկը մեծ և միւսը փոքր երկու սնտուկ բերաւ, սենեակը դրաւ։ Երբ ատոնք ալ զննեց, տեսաւ թէ բարակ թաշեզի մէջ փաթթուած և ենթադրաբար մէյմէկ քիլոնոց 15 ծրար կար, որոնց մէջ միջատասպան փոշիի գոյնով և հոտով փոշիներ կային։ 8-10 օր ետք, այս ծրարները հինգական հատ կապելով, ծրարեց և տունէն դուրս հանեց։ Օր մը Րիչի զինքը կանչելով յայտնեց թէ մէկ ծրարը Աղայ Քարոս Աւստրիական հիւանդանոցին դռնապանին յանձնէ. միայն թէ տունէն դուրս հանած ատեն տեսնուելու հաւանականութեան դէմ, ըսաւ թէ տունէն դուրս ինք պիտի հանէ և ետեւի փողոցին մէջ իրեն պիտի յանձնէ։ Այս կերպով ծրար մը տուաւ իրեն և տա-

տան կանուխ հիւանդանոց երթալով, յանձնեց ամբաստանեալներէն Առաքելի որ նոյն պահուն դրանը առջեւը կ'սպասէր։ Հինգ-վեց օր ետք Րիչի տուած մէկ ծրարն ալ տարաւ Առաքելի որ գոյն անհնարին մէջէն պահարանը դրաւ։ Ինք բնաւ չկասկածեցաւ թէ փոյթները մէջէնտապան կամ թէ փոյթներ չեն, քանի որ այնպէս գիտէր թէ Սիլվիօ Րիչի յանձնակատար էր։ Ամբաստանեալներէն Մօրիս գիշերանց կուգար և կը տեսնուէր Րիչիի հետ, սակայն չգիտեր անոնց խօսակցութեան նիւթը։ Զանաւ նաեւ թէ Առաքել ամսու իրենց տանը եկա՞ւ։ Երբ ծրարները տարաւ Առաքելի, անոր հետ չի խօսեցաւ։ Րիչի իրեն ըսած էր թէ «ծրարները դուն անոր տուր, ան գիտէ»։ Ինք ալ տարաւ և «Վահանը տէ՞ր» ըսելով յանձնեց։ Առաքել բնաւ բան մը չըսելով առաւ զանոնք։ Մանուկ Իսմիրեան մէկ երկու անգամ տուն եկաւ ու Թէնէ տեսակցեցաւ Սիլվիօ Րիչիի հետ, սակայն չտեսաւ Թերթ բերելը։ Րիչի օր մը հիւանդ ըլլալով, իրեն հետ նամակ մը ղրկեց Մանուկի, որուն բովանդակութիւնը չէր գիտեր։ Սիլվիօ Րիչի իրեն բնաւ խօսք չըրաւ Հայոց մասին։ Կը տեսնէր թէ անոր նամակ կուգար աւստրիական Թղթատարով և Րիչի ալ կ'ըսէր թէ տանը Ռումանիայէն կուգային, չգիտեր թէ ի՛նչ են նամակներուն բովանդակութիւնը։ Լուսանկարները երբ ցոյց տրուեցան, վկան անոնցմէ Բէնտիրեանը և Թօրգոմը ճանչնալը յայտնեց։ Նախագահը հարցուց Մօրիսի, Մանուկ Իսմիրեանի և Առաքելի թէ ի՛նչ պիտի ըսեն ասոր։ Մօրիս պատասխանեց թէ ըսելիք չունի։ Մանուկ յայտնեց թէ Վահան, այսինքն Սիլվիօ Րիչի նամակ մը ղրկած էր Մարիի միջոցաւ իր հիւանդութիւնը ծանուցանելով։ Առաքել ալ ըսաւ թէ ինք Վահան անունը չգիտեր, միայն երկու անգամ յիշեալ կինը «ծրար բեր» ըսաւ, և ինք ալ «տուր» ըսելով առաւ։

ՄԻԼԹԻԱՏԻ ՈՐԴԻ ՏԻՄԻԹՐԻԻ, 30 տարեւ, Պոլսեցի, որ կը բնակի Բերա, Բուլայալ պանդոկը և նոյն պանդոկին գրագիրն է։ Ցայտարարեց թէ Րիբս կոչուող անձ իր կնոջ հետ, 1321 Մայիս 27ին պանդոկ եկան միացին, և Ցունիս 1ին ալ պանդոկին կարգին վրայ 12 թիւ տանը փոխադրուեցան։ Չգիտեր թէ ո՛ր ազգէն և հպատակութենէն էին։ Միայն տեսած է որ ռուսական և գերման Թերթեր կը կարդային, և ֆրանսերէն ալ կը խօսէին։ Պանդոկ գտնուած ատեննին, օր մը անմօրուս, սեւապեխ, միջահասակ անձ մը գալով, միասին ելան գացին։ Այս եկող անծանօթին անունը չգիտեր, ցոյց տրուած լուսանկարներուն մէջ նոյն անձը չկայ և թէ միւս ամբաստանեալները չի ճանչնար։

ՍԹԻՐԻ ՈՐԴԻ ՄԻԽԻԱՃՈՂԻ, 40 տարեւ, Ցունաստանցի, որ Թէփէ-Պաշի Բրօքէր պանդոկին դռնապանն է։ Ցայտարարեց թէ կը ճանչնայ ամբաստանեալներէն մէջնորդ Մաթէոսի և սրճարար Նշանը, իսկ փախստականներէն ալ Րիբսը։ Րիբս 1320 տարւոյ Սեպտեմբեր 17ին պանդոկ գալով, մինչեւ Հոկտեմբեր 15 այսինքն 28 օր մնալէ ետք, փոխադրուեցաւ Նեմէնիճի փողոց, Բերիսթէւանովիչի տունը։ Րիբս դեղնորակ, գիրուկ, աչքերի մօտ դեղին մազերով, երկայն հասակ, գլխարկաւոր, անմօրուս մէկն էր։ Հետը կար կինը՝ նիհար, միջահասակ և խարտեաշ։ Իբր Ռուսիացի արձանագրել տուին զինքերնին և պանդոկ բնակած ատեննին՝ ոչ մէկը եկաւ այցելութեան։ Ռուսիայէն շաբաթը մէկ երկու անգամ նամակ կուգար, զորս ինք նամակատան ցրուիչէն առնելով Րիբսի կուտար։ Րիբսի՝ սրճարար Նշանի հետ տեսնուիլը չտեսաւ։ Կանց որ պոմպաները նոյն Նշանը գրած էր պանդոկը։ Րիբսի մեկնելէն ետք, ինք ալ նոյն պանդոկէն ելած ըլլալով, դէպքին մօտ ժամանակները, Րիբսի և կամ Սամուէլ Ֆայն անուն անձին ու ասոր աղջկան այդ կողմերը շրջագայիլը չտեսաւ։ Սրճարար Նշան յարեց թէ ըսելիք մը չունի այս վկայութեան մասին։

ԱՆՏՐԷԱ ՈՐԴԻ ԲԱՍԻԼ ՍԱՐԿՈԼՈԼՈՒՊԱՅԻ, 30 տարեւ, Պոլսեցի և հելլենահպատակ, որ կը բնակի Այնալը Չէշմէ, Բըլըճէ փողոց տան մը և Բրօքէր պանդոկին մէջ Թարգման։ Ցայտարարեց թէ անցած ամառ, շաբաթ իրիկուն մը, այր և կին մը Պըրէճէն եկող իտալական շոգենաւով մը Պոլիս ժամանեցին և երբ մաքսէն քարափ ելան Բրօքէր պանդոկը հարցուցին։ Ասոր վրայ, այդ երկուքը առաւ պանդոկ տարաւ, ուր մէկուկէս երկու ամիս բնակեցան, որմէ ետք անոնց խնդրանքին վրայ, Նեմէնիճի փողոց Մ. Բէրէ Տիւյանեւէի տան մէջ սենեակ մը գտաւ։ Րիբս, կ'երակուրը մէջը ըլլալով 15 ֆրանսական ոսկի վարձեց այդ սենեակը, և 100 ֆրանք կանխիկ վճարեց։ Անոնք 3—4 ամիս նոյն տունը բնակելէ ետք, Եւրոպա գացեր են, և ետքը լսեց որ զինքը փնտռեր են իրենց գոյքերը մաքսատունէն անցընելու համար։ Եղեռնական դէպքէն մէկ ու կէս ամիս առաջ ալ տեսաւ Րիբսի ու կնոջը Պոլիս ժամանումը Քէօսթէնճէէն, առաջին շոգենաւով։ Անոնք նաեւ ուզեցին Բերա-Փալաս իջեւանել, բայց յետոյ փոխեց յայտնեցին Բուլայալ պանդոկը երթալ։ Թէեւ այս պահուն ըսին թէ առ առաւելն 8—10 օր պիտի մնան Պոլիս, սակայն 5 օր ետք զինքը կանչեցին և յանձնարարեցին որ Թիւնէլին կամ Թրամուէյին մօտ երկու սենեակով տուն մը գտնէ։ Այսպէս, Թէփէ Պաշի, Թրամուէյի պողոտային վրայ, Տիկին Աննա Սամայի 12 թիւ տունէն, Րիբսերուն փափաքին համաձայն, կահաւորուած երկու սենեակ վարձեց վեց ոսկիով։ 15 օր ետք, երբ գացած էր նոյն տան դէմը, Րիբսերու ճաշած ճաշարանը, խանութին տէրէն իմացաւ որ 15 օր բնակելէ ետք, գիւղ գացած են այր ու կին, որոնց հետ բաց ի կարճահասակ, նիհար, միայն Թուշին վրայ մօրուք ունեցող մարդէ մը, որ միշտ անոնց կ'ընկերանար, ուրիշ մարդ տեսած չէ։ Լսեց որ Բրօքէր պանդոկին մէջ պոմպա պահած են և գիտէ նաեւ թէ ամբաստանեալներէն Նշան ալ ասկէց առաջ նոյն պանդոկը կը գտնուէր։ Րիբս պանդոկը մնաց մէկ—մէկուկէս ամիս չափ, իրեն հարցուելուն՝ պատասխանեց թէ Թարգմանի պէտք չունի։ Տեղեկութիւն չունի Թերթ ու նամակ գալէն և վճռապէս չի կրնար ճշդել թէ վերջին անգամ Րիբսը եղեռնական արարքէն ո՛րչափ առաջ տեսաւ։

ՄԱՐԲՕ ՈՐԴԻ ՍԱՎԱՅԻ, 58 տարեւ, Նէվշէհիրցի, որ Նէնի Զարշը, Ճէզայիրլի փողոց, Մ. Բաստովչի 3 թիւ աբարթըմանին դռնապանն է։ Ցայտարարեց թէ դատարանին մէջ ներկայ ամբաստանեալները չի ճանչնար բայց ի Մօրիսէ։ Մօրիս կը տեսնուէր գիրուկ, միջահասակ մէկուն հետ, սակայն ուրիշի հետ տեսակցիլը չէ տեսած, ինչպէս չէր տեսած Թերթ բերելը։ Այդ անծանօթը մերթ Մօրիսի կնոջ հետ կը տեսնուէր, սակայն քնոյ մէկու մը գալը չէր տեսած։ Ասոր վրայ կարդացուեցաւ Մարգօի հարցաքննութեան Թուղթը, ուր ըսած էր թէ Մօրիս 9½ ամիս առաջ, Բաստովչի աբարթըմանին մէջ յարկաբաժին մը վարձելով, կնոջը հետ կը բնակէր։ Եղեռնական դէպքէն 5—10 օր առաջ կինը իր երկիրը գնաց։ Կը տեսնէր որ անպեխ, անմօրուս, երկայն հասակ, Թուրքերէն խօսող անձ մը եւ քիչ պեխով, ցորենագոյն, 30—35 տարեկան ուրիշ անծանօթ մը շաբաթը կամ երկու շաբաթը անգամ մը կ'այցելէին Մօրիսի բնակարանը։ Անգամ մը Մօրիս նոյն պեխաւոր անձին հետ դուրս ելաւ։ Րիբս Բաստովչ աբարթըմանին քով գտնուած տունը վարձեց, եւրոպական Ցուլիսի սկիզբէն 6 ամիս համար 18 ոսկիի և վարձքը կանխիկ տուաւ։ Ցիշեալը իր կնոջը և օրիորդի մը հետ կը բնակէր։ Ռուսիացի էին և 20 օրի չափ նոյն տունը մնալէ ետք Ցուլիս 8ի ուրբաթ իրիկուն ժամը 11ին ատեններ, իրեն հոն չգտնուած պահուն, իրենց պայուսակները առնելով մեկնած եւ ա՛լ վերադարձած չէին։ Գացած ատեննին Բաստովչի ըսած էին թէ քանի մը օրէն պիտի վերադառնան։ Տիկին Բաստովիչ ալ իմացաւ թէ անոնց մեկնած ատեննին հարցուցեր են իրեն ո՛ւր գտնուիլը։ Մեկնումէն օր մը առաջ Մօրիս Րիբսի տունը երթալով ժամու մը չափ տեսակցեցաւ, բայց ի՛նչ խօսելնին չի գիտեր։ Դէպքին օրը, ենթադրաբար ժամ 2½—3ի ատեններ Րիբս, կինը և օրիորդը դուրս ելան, բայց եւրոպական ժամը 12ին ատեններ վերադարձան, որմէ ետք անգամ մըն ալ զանոնք չտեսաւ։ Անոնց մեկնումէն ետք, երբ Բաստովչի աղջիկը տունը կ'աւլէր, հաւերը հոն տեսեր էր։ Աղջիկը այս պարագան իրեն ըսած ըլլալով, կիրակի օր, անոր հետ գացին հաւերը առին։ Երբ Րիբս առաջին անգամ եկաւ, անոնց մէկ սնտուկը եւ պայուսակները կառքէն առնելով տան բակը փոխադրած ըլլալուն համար, Րիբս քառորդ մը պարգեւ տուաւ իրեն, և թէ փոխադրութենէն երկու եւ քէ օր առաջ երեք բեռնակիրով անկողին, աթոռ եւ այլն բերաւ։ Նախագահը հարցաքննութեան գրին մէջի այս յայտարարութիւնները պարզելով, ազդարարեց վկային որ շիտակը խօսի։ Մարգօ պատասխանեց թէ Բէօսէ անձին գալը չէ տեսած, ինք աբարթըմանին դռնապանը ըլլալով, միւս տան չէր խառնուեր և թէ դատարանին մէջ ըրած յայտարարութիւնը ճիշդ է։ Երբ Մօրիսի հարցուեցաւ, պատասխանեց թէ այն անձը՝ որուն հետ կը տեսնուէր, գուցէ Րիբսն էր։

ՄԻԽԱԼ ՈՐԴԻ ԱԼԵՔՍԱՆՏՐ ԲՐՈԿԵՐԻ, 30 տարեւ, Պոլսեցի, հելլենահպատակ, որ Բերա, Նէնի Եօլ 42 և 43 թիւ կառատան վարձակալ Վաֆիատիի ընկերն է։ Ցայտարարեց թէ ինք Վաֆիատիի հետ ընկերովի կ'զբաղին կառք վարձու տալով։ Անցած տարի, Նեմէնիճի փողոց, 33 թիւ տանը բնակող երկայնահասակ, գիրուկ, շէկմորակ Րիբս անուն անձ մը, իրենցմէ 13 ոսկիով կառք մը վարձեց, ձիերուն հետ միասին։ Վարձքին կէսը կանխիկ վճարեց, կէսն ալ 15 օր ետք, և ամիսէ մը Թղթով կառքը վարձած տանն Րիբս ըսաւ թէ ինք կառավար մը ունի, որով ուրիշի պէտք չունի, սակայն իրենք առաջարկեցին որ կենդանիները վարժեցնելու և կառքը լծելու ձեւը սորվեցնելու համար իրենց կառավարներէն Մէհմէտ աղան ղրկեն 10 ղրուշ օրականով 15 օրուան համար։ Րիբս հաւանեցաւ և Մէհմէտ 15 օրի չափ ծառայեց անոնց քով։ Չի կրնար որոշել թէ Մէհմէտ աղան առին իրենց կառավար կոչուող անձին կառապանութիւն սորվեցնելու համար։ Րիբս ըսաւ թէ աղջիկ մը ունի քովը զոր օդափոխութեան բերելու համար Պոլիս եկած էին իրենք ալ։ Րիբսի ուրիշ կառք մը առնելը չգիտեր և Մօրիսն ալ անոր քովը տեսած չէր։ Աղջիկս ըսածը հիւանդկախ, նիհար մէկն էր, բայց Րիբսի կինը չէր տեսած։ Րիբս կ'ըսէր թէ ինք Ռուսիացի է։

ՎԱՖԻԱՏԻՍ ԱՆՏՐԷԱ ՈՐԴԻ ՎԱՍԻԼԻ 35 տարեւ, նոյն կառատան վարձակալներէն մին։ Ան ալ կրկնեց վերի վկայութիւնը և յայտարարեց թէ Րիբս Մէհմէտը քովը առած ըլլալու է կառապանութիւն սորվեցնելու իր մարդուն որ սկսնակ մըն է։ Լուսանկարները երբ ցոյց տրուեցան, այս երկու վկաները ճանչցան թէ Րիբսի կառապանը Մկրտիչ Կարիպեան անձն էր։

Ունկնդրութիւնը մոռեցած ըլլալով դատը ուրիշ օրուան ձգուեցաւ։

(ՉՈՐՐՈՐԴ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ Վ.ՆՐՋԸ)

Պատրիարքարանէն

ՈՐԲՈՒՀԻՆԵՐՈՒՆ ԿԱՂԱՆԴՉԷՔԸ

Խասգիւղի Գալֆաեան Որբանոցին աղջիկներուն ձեռական աշխատութեանց մէջ ունեցած ճարտարութիւնն ու ձեռնհասութիւնը ծանօթ էր արդէն ա՛մէն անոնց՝ որոնք այդ Որբանոցը այցելելով ցուցադրուած կը տեսնէին անոնց գեղարուեստական ձեռքերուն արտադրած սիրուն ու ճաշակաւոր ձեռագործները և նուրբ բանուածքները։ Մայրաքաղաքիս Հայ ընտրելագոյն դասակարգի ընտանիքներէ շատեր ալ, որոնք մասնաւոր գուրգուրանք մը ունին այդ հաստատութեան հանդէպ, յորմէ հետէ Որբանոցը լաւագոյն մատակարարութեան մը եւ վարչութեան մը տակ կը կառավարուի, և գնահատած են ու կը գնահատեն միշտ այդ որբուհիներուն ձեռագործները, սկսած են գնումներ ընել արդէն անոնցմէ՝ որքան իրենց պէտքը գոհացնելու, նո՛յնքան ալ քաջալերելու համար հաստատութեան որբուհիները՝ որոնց մեծագոյն մասը ընդունակ է կատարելագործեալ արուեստական աշխատութեանց։

Որբանոցին այս ճիւղին վրայ արդէն ուրիշ առթիւ ալ խօսած ենք մեր թերթին մէջ, և ուրախ ենք յայտարարելու որ Հաստատութեան որբուհիները հետզհետէ կը ջանան կատարելագործել ձեռարուեստի ճիւղը, շնորհիւ իրենց ուսուցչուհիներուն, որոնք ա՛մէն ճիգ կը թափեն Գեղարուեստի այս ճիւղը՝ որբուհիներուն սիրական զբաղում մը դարձնելու համար։

Գալֆաեանի որբուհիները Ձեռարուեստի մէջ ունեցած իրենց կարողութեան մէկ նոր ապացոյցը տուին այս անգամ, ղրկելով մեզ իրենց նուէր, գեղեցիկ բարձիկ մը, անդուսի վրայ բանուած՝ գոյնզգոյն մետաքսեայ թելերով։

Պզտիկ ակնարկ մը իսկ կը բաւէ համոզուելու համար թէ Հաստատութեան ազնիւ որբուհիները ի՛նչ նրբութիւն և արուեստ դրած են իրենց ձեռագործին մէջ, որ միեւնոյն ատեն իրենց գեղարուեստական ճաշակին վրայ ալ գաղափար կուտայ, երբ նկատողութեան առնենք սա պարագան թէ անոնք գիտցած են միեւնոյն ատեն գոյներու և նկարներու սիրուն ներդաշնակութիւն մը դնել իրենց աշխատութեան մէջ։

Այս բարձը որ Թերթիս արտօնատիրոջ հասցէին ղրկուած էր Հաստատութեան վարիչ՝ Քրիստոնէ Մայրապետ Փափազեանի քարթով, մեծ գոհունակութիւն մը պատճառեց մեզ, և կատարելապէս արդարացուց խմբագրութեանս՝ այդ Հաստատութեան նկատմամբ ունեցած սա համոզքը թէ Գալֆաեան Որբանոցը իրաւամբ լաւագոյն տանտիկիններ կը պատրաստէ մեզի։

Այս առթիւ անգամ մըն ալ հարկ կը զգանք յիշեցնելու թէ Գալֆաեան Որբանոցը ամէն քաջալերութեան արժանի է, և ա՛մէն անոնք՝ որոնք կը նպաստեն այդ հաստատութեան, կատարելապէս կրնան համոզուիլ որ իրենց տուած նպաստները մի՛այն իրենց նպատակին կը ծառայեն հոն, քանի որ Հաստատութեան մեծամեծ ու ազնիւ Խնամակալուհիները՝ որոնք մեր ամէնէն ընտրելագոյն դասակարգի ընտանիքներէն կը պատկանին, գիշեր ի բուն կ'աշխատին՝ Որբանոցը առաջ տանելու և կատարելագործուած վիճակի մը հասցնելու՝ որուն համար չեն խնայեր նաեւ հաստատութեան ազնիւ Մայրապետն ու ուսուցչուհիները։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Ընծայարանի տեսուչ Տ. Մատթէոս վրդ. Գայլճեան, երէկ առաւօտ աւստրիական շոգենաւով Մայրաքաղաքս եկաւ և փոխանորդ Տ. Եղիշէ Ծ. վրդ.ի հետ, որ մինչեւ քարափ գացած էր, Բերա, Ս. Պատրիարքարան գնաց, ուր Ն. Սրբազնութեան ներկայանալէ վերջ, Երուսաղէմ դարձաւ։ Երուսաղէմի Տ. Յարութիւն Պատրիարքին հեռագրուեցաւ Գայլճեան վրդ.ի Պոլիս ժամանումը։

ՍԿԻՒՏԱՐԷՆ Աշոտ էֆ. Մատթեանց, նամակ մը գրելով Խմբագրութեանս, կը յայտարարէ թէ այս կիրակի օր, Գուզկունճուքի թաղային վարժարանին ի նպաստ, գանձանակ շրջաբերող անձը, Նէնի-Մահալլէ, գինետունի մը մէջ թօմպօլա կը խաղայ ու գանձանակին յատկացուած 60—70 ղրուշը իր հետ խաղացողին քսակը կը պարպէ, մինչեւ որ նախաձեռնողներէն մէկը կ'առնէ ձեռքէն գանձանակը ու մանր դրամէն մնացած... 18 ղրուշը։ Սկիւտարի միացեալ Թաղ. Խորհրդոյ ուշադրութեան կը ներկայացնենք այս պարագան և կը յուսանք որ պէտք եղածը կը տնօրինէ առաջքը առնելու համար այս կարգի գործեղումներու։

ԿԱՐՆՈՑ Առաջնորդ Տ. Զաւէն Ծ. վրդ.ի Բ. Մէճիտիյէ պատուանշան շնորհուած ըլլալը գրած էինք, երէկ Պատրիարքարանէ նոյն պատուանշանը ղրկուեցաւ Կարին։

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ վարժարանի խնամակալութիւնը հրաւիրուած է նիստ գումարել հինգշաբթի օր, Ղալաթիոյ Խորհրդարանը։

ՀԱՑ-ՀՌՈՄԷԱԿԱՆԱՑ Կ. Պատրիարքը, ինչպէս գրած էինք, Հռոմ պիտի երթայ, Ս. Պապին մատուցանելու իր մեծարանքները։ Ն. Սրբազնութեան պիտի ընկերանան Պետրոս Ծ. Վրդ. Արչէլեան, Ցովսէփ վրդ. Ճամճեան և Սերոբէ էֆ. Ֆէրատեան իբր քարտուղար։ Անարատ-Ցղութեան քոյրերու Միաբանութիւնը խիստ գեղեցիկ և արժէքաւոր նուէրներ կը պատրաստէ, Կ. Պատրիարքին ձեռամբ ներկայացնելու Ս. Պապին, որմէ այս առթիւ պիտի խնդրէ նոյն քոյրերուն միաբանութեան վաւերացումը։ Կ. Պատրիարքը պիտի մեկնի ամսոյս 22ին, Մէսաժըրիի շոգենաւով, և ճամբորդութիւնը պիտի տեւէ մինչեւ երկու ամիս։

∴ Կ. Պատրիարքը ծանոյց բոլոր Հայ-Հռոմէական առաջնորդներուն իր այս ճամբորդութիւնը։ Կ. Պատրիարքը երէկ այցելութիւն տուաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։

∴ Կ. Պատրիարքին մեկնումով, Պատր. փոխանորդի ընտրութիւնը յետաձգուեցաւ։

∴ Ս. Ցովհան-Ոսկեբերան եկեղեցւոյ մեծաւոր Հ. Պաքըեան որ հիւանդ էր, ապաքինեցաւ և վերսկսաւ իր հոգեւոր պաշտօնին։

ՀԱՑ-ԲՈՂՈՔԱԿԱՆՆԵՐԷՆ.—Բերայի Աւետ. Հայերու Նոր կառուցուելիք եկեղեցւոյն — Այնալը-Չէշմէ — «անկիւնի քար»ը պիտի զետեղուի վաղը, ժամը 9ին։ Այդ առթիւ յատուկ պաշտօն մը պիտի կատարուի, որուն պիտի առաջնորդէ եկեղեցիին երիտասարդ հովիւ Վեր. Ա. Գ. Շմաւոնեան։ Շէնքին առաջին յարկը, որ դպրոցի պիտի յատկացուի, բոլորովին աւարտած է։ Իսկ երկրորդ յարկը պիտի կազմէ բուն եկեղեցին։

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ Արամեան վարժարանին համար դաստիարակ-ուսուցչի մը պէտք կայ։ Դիմել ամէն օր ժամը 4—6 Գատըգիւղ, Արամեան վարժարան, Հոգաբարձութեան գրասենեակը։ Գատըգիւղցի ըլլալը նախընտրելի է։

ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ՄԱՐՏԻՐՈՍ ԷՖ. ՊԱԼԵՕՋԵԱՆ (Սիվրիհիսար). — Ստացանք ձեր բաժնեգինը Մէյմարեան Մկրտիչ էֆ.ի միջոցաւ և Թերթերը սկսած ենք ղրկել ձեր հասցէին։ Առաջնորդ Վաճառականցի ձեր ուզած Թիւերը սպառած են։

ՊԱՐԿԵՇՏ ՊԱՏԱՆԻ ՄԸ

Որ գիտէ տոմարակալութիւն, հայերէն, Թուրքերէն և բաւականաչափ ֆրանսերէն, պատրաստ է խիստ դիւրամատչելի պայմաններով պաշտօնավարել ո և է վաճառատան մէջ։ Պատուաւոր երաշխաւորութիւն։ Դիմել Խմբագրատուն։

Կարդալ Մահմուտ Փաշա, Խ. ՖԷՍՃԵԱՆ գլխարանի եւ ձիւ[illegible] իւղի ազդը Դ. երես

Այրի Տիկին Մարգրիտ Թ. Թովմասեան և որդին Խաչիկ Թովմասեան, Տէր և Տիկին Ցակոբեան էֆ. Մէլիքսէթեան (Զէնկիճէհիր), Տէր և Տիկին Աւետիս էֆ. Արզումանեան (ի Գավթէմանիր), Զաքարեան, Զաւարեան, Փասպարեան, Թադէոսեան, Թովմասեան, Բիւրթեան, Վարդերեսեան, Պաղտասարեան, Մոսկոֆեան (ի Նիկոմիդիա) ցաւօք սրտի կը ծանուցանեն դառնաղէտ մահն՝

ՀԱՃԻ ԹՈՎՄԱՍ ԱՂԱ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆԻ

որ յետ կարճատեւ հիւանդութեան կնքեց իր մահկանացուն այսօր. յուղարկաւորութեան սուգը հանդէսը պիտի կատարուի վաղը երեքշաբթի, Դեկտ. 13 ժամ 8 (Ը. Թ.) Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ, և անտի պիտի ամփոփուի Շիշլիի Ազգ. Գերեզմանատունը իր յատուկ դամբարանին մէջ։

12 Դեկտ. 1905

Մահագդ չընդունողներէն ներկայս իբր այն նկատել կը խնդրուի։

ՄԱՆՉՈՒՄԷԻ
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Կիրակի, Դեկտեմբեր 11, Սկիւտար, Այրի Տիկին Ս. Իպմըրլեանի բնակարանին մէջ տեղի ունեցաւ նշանախօսութիւնը իր դստեր՝ Օր. Վերժին Իպմըրլեանի, Երուանդ էֆ. Շահինեանի հետ, որ ատամնաբուժական հրապարակին վրայ պատուաւոր դիրք մը կը գրաւէ, իսկ Օրիորդը, ընտանեկան դաստիարակութեամբ և տիպար առնուրկին մը ըլլալու ամէն ձիրքերով օժտուած է։

ՐԷՍՄԻ

ՆՇԱՆ

Մէճլիսը Մալիյէ ազալըգընտան սեմահէթլու Ապտիւլլէթիֆ Լըֆճէթ հազրէթլէրինէ Մուրասսա Օսմանի նշանը ալիմի իհսան պույրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ. — Կայս. Իրատէի մը համաձայն, ծանուցուեցաւ ամէն կողմ որ ոչ—իսլամ օսմ. հպատակներէն՝ մարդահամարի տումարներուն մէջ չարձանագրուած անհատներուն համար դրամական տուգանք չառնուի, այլ ասոր համար մէկ տարի պայմանաժամ սահմանուի և նաեւ գործադրելի ըլլայ նահանգներու եւ գաւառներու մէջ։

ԿԱԼՈՒԱԾԱՏՈՒՐՔԵՐԸ.—Որոշուեցաւ ամէն ամսու վերջը Բ. Դրան մատուցանել տեղեկագիր մը՝ ցոյց տալով թէ Թաղապետական իւրաքանչիւր շրջանակի մէջ մէկ ամսուան միջոցին ո՛րքան գանձուած եղած է Պոլսոյ կալուածատուրքերուն ներկայ տարուան ու անցեալ տարիներու հաշուէն, նաեւ ո՛րքան փոխանցուած է յաջորդ ամսուն։

ՄԵՆԱՇՆՈՐՀ.—Օսմ. հպատակ Տրմիթրաքի էֆ. աղերսագիր մը մատուցանելով ձեռնհաս պաշտօնարանին, կարգ մը պայմաններով մենաշնորհ խնդրեց՝ արծիծի ու լուցկիի գործարաններ հաստատելու Պոլսոյ, արուարձաններուն և նահանգներուն մէջ։ Պետական Խորհուրդը քննութիւն կատարելով, գործը յանձնեց հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան։

ԾՆՈՒՆԴԻ ՏՕՆԸ. — Լատինական Ծնունդին առթիւ, առջի գիշեր սեղաններ տրուեցան գինովանոցներու մէջ։ Երէկ առաւ. կրօնական հանդիսաւոր արարողութիւններ կատարուեցան դեսպանատանց մատուռներուն և Լատին մայր եկեղեցիներուն մէջ։

ԴԻԱԿ.— Երէկ գրած էինք թէ շաբաթ առաւօտ, Սկիւտարէն կամուրջ եկող շոգենաւէն, անծանօթ մը ինքզինքը ծով նետած է Գըզ-Գուլէսիի բացերը։ Կիրակի օր Գումգաբուի ծովեզրէն գտնուեցաւ դիակ մը որուն ձախ թեւը չկար։ Մարդը ծովը ինկած ատեն անիւը խլած էր թեւը և վիրաւորած էր որովայնէն։ Հաստատուեցաւ թէ այս անձնասպանը հայ մըն է, որուն ինքնութիւնը ճշդուեցաւ և երէկ կատարուեցաւ թաղումը։

ՀՐԴԵՀ.— Երէկ գիշեր, ժամը 2 ու կէսին, հրդեհ ծագեցաւ Սկիւտար, Հարէմ-Իսկէլէսի, Պէյլէր-Պէյի ասաղձի վաճառականներէն Նշանի սեփականութիւնը եղող և Գասթէմանիցի Ս[illegible] աղայի վարձքով բնակած փոկեզվաճառի խանութէն, որ ամբողջովին այրեցաւ։ Ապահովագրուած չէր։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 24 Դեկտ.—Թայմզին կը հեռագրեն թէ Մանչուրիոյ [illegible] զօրական դրութիւնը [illegible]։

ՊԵՐԼԻՆ.—Գերման Թերթերը հրատարակութիւններ կ'ընեն ի նպաստ անգլիագերմանական համաձայնութեան մը։

ԲԱՐԻԶ.—Մ. Ռուվիէ յայտարարեց «Թան»ի խմբագիրներէն մէկին թէ Սպանիոյ կառավարութեան պաշտօնական մէկ ծանուցագրովն է որ պահանջուած է Մարոքի գործերուն ժողովին վայրին փոփոխութիւնը՝ հակառակ գերման լրագիրներուն հրատարակածին թէ այդ պահանջումը պաշտօնական չէ։ Ժողովման վայրին համար դեռ որոշում մը չէ տրուած։

ՄԱՏՐԻՏ. — Մարոքի գործերուն ժողովը Ցունուար 18ին պիտի գումարուի՝ Սպանիոյ Թագաւորին [illegible] ամուսնութենէն ետքը։ Ալճէզիրասի մէջ անշուշտ պիտի ունենայ գումարումը։ Սայս աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ Սպանիոյ կառավարութիւնը ժողովին մէջ պիտի մաքառի օտար ազդեցութեանց հաստատման դէմ Մարոքի եզերքներուն վրայ։ Ժողովին պիտի նախագահէ Սպանիոյ Նախորդ նախարարապետ Մ. Մոնթէրօ Ռիոս։

ՀՌՈՄ. — Իտալիոյ նոր նախարարութիւնը սապէս կազմուեցաւ. — Մ. Ֆորթիս Նախարարապետ ու Ներքին գործոց, Մ. Սան-Ճուլիանօ՝ արտաքին, զօրավար Մայնոնի՝ պատերազմական, ծովակալ Միրապէլլօ՝ ծովային, Մ. Քարքանօ՝ գանձային, Մ. Վաքքէլլի՝ ելմտական, Մ. Տէմարինօ՝ կրթական, Մ. Թէտէսքօ՝ հանրօգուտ շինութեանց, Մ. Ֆինոքիարօ՝ դատական և Մ. Կիրմօ առեւտրական։ Նոր նախարարները երդում ըրին Թագաւորին ներկայութեանը։

ԼՈՆՏՈՆ. — Ծովային պաշտօնատունը աւարտեց առաջիկայ նաւային մեծ ռազմափորձերու ծրագրին պատրաստութիւնը։ Չծանուցուեցաւ թէ ռազմափորձերը երբ պիտի սկսին, թէեւ որոշուած է թուականը։

— Հաւաստի աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ անգլիական երկու յածանաւեր Մալթա մեկնեցան, և անկէ պիտի անցնին Թանճէր։

— «Սըբինիքրայս» շոգենաւը ամբողջովին ընկղմեցաւ. 30 նաւազ և 7 ճամբորդ խեղդուեցան։ Աղէտին պատճառը յայտնի չէ. այնպէս կը կարծուի թէ նաւուն շինութեան մէջ պակասութիւն կար։

ԲԱՐԻԶ.— «Ֆիկարօ» կը հերքէ այն լուրը թէ Ֆրանսայի և Գերմանիոյ միջեւ առաջ եկած ձգտումը Թուլցեր է։

— Վիլհելմ կայսր նուէր մը ղրկեց զօր. Լոքրուայի, որ Պերլինի մէջ ներկայ եղած էր գահաժառանգին ամուսնութեան։

— Բեթերսպուրկի Սակարանէն հասած լուրերը լաւագոյն են։

— Սպանիական կառավարութիւնը երկու յածանաւ յանձնարարեց անգլիական գործարաններու։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

10/23 Դեկտեմբեր 1095

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ իրիկուան գոցուեցաւ Օ. Ո.	98.03½
Երէկուան էն բարձր գինը »	98.05½
» էն վար գինը »	97.36
ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ	
Երէկ իրիկուան գոցուեցաւ ֆր.	132 25
Երէկուան էն բարձր գինը »	132 25
» էն վար գինը »	131 87½
Շիրքէթը Խայրիէ	35.—
Օսմանեան Պանքա	603.—
Թրամվայ »	57.—
Քրէտի Ֆոնսիէ էժիբսիէն Ա.	314.—
» » » Բ.	270.—
Պանք Նաս. Կրէս.	437.—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	248.—
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Օ.	3.85
Թրամվայի բաժնեթուղթ	7.40
Քարափ Կ. Պոլսոյ	509.—
Լօտրիամ ֆր.	60.—
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ. Ա. Ո	16.65
Րէժիի պարտաթուղթ ֆրանք	379.
Ծառայական 4 %	92.25
Սպանիական արտաքին	91.70
Ռուսական 4% 1901	78.—
Անգլիական Քոնսոլիտէ Ա. Ո.	89.—
Ֆրանսական Ռանթ ֆր.	98 65
Լոնտոն 3 ամիս	111.02½
Բարիզ »	22.66¼
Վիեննա չէք ֆիոր.	21.87
Պերլին անտաւոս չէք մարք	18.57
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ	
Օսմ. ոսկին 100 ղ.էն	ղ. փ.
Ֆրանսական ոսկի	87.15
Անգլիական ոսկի	109.29
Բօլ	90.—
Քրիմիօ	51.04
Մէճիտիյէ արծաթ	108.04
Մէթալիք	103.—
Բօսալի Թղթադրամ	3.68

Ձնաճախարհիկ Ադամանդներու

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

ԺԵ.

ՄՐ. ՄԻՋԸԼ ՇԱՏ ՄԸ ԲԱՆԵՐ ԿԸ ԲԱՑԱՏՐԷ

—Հօրեղբօրորդիս երկու ամիս հիւանդ պառկեցաւ, շարունակեց Միչըլ, յետոյ կամաց կամաց ապաքինեցաւ։ Բայց ջղային բուռն հիւանդութիւն մը ունեցած էր, որուն համար Նիւ-Օրլէանս տարի և հիւանդանոց մը դրի զինքը։ Այն թուականէն մինչեւ հիմա հոն է։

—Շատ աղէկ, Մր. Միչըլ, ըսաւ Մր. Պէրնս, բայց ինչ ապացոյց ունիք որ այդ աղջկան հայրը չէք և թէ ձեր հօրեղբօրորդին անմեղ չէ, ինչպէս կ'ըսեն շատեր։

—Ի՛նչ ուրիշ, ամէնէն առաջ, թէեւ միեւնոյն անունը կը կրենք, բայց փիզիքապէս շատ կը տարբերինք իրարմէ։ Չեմ կարծեր որ Մր. Նէօյլի ընդունի թէ զիս ճանչցած է, մինչդեռ յանցաւորը կը ճանչնար։ Սակայն ասոր համար կը խօսինք ետքը։ Ես իմ ինքնութիւնս կրնամ հաստատել։ Նիւ Օրլէանսի մէջ շատեր կը ճանչնան զիս։ Շարունակելով պատմութիւնս, ըսեմ թէ որոշեցի աղջիկը ձեռք անցընել։ Գիտէի որ Մօնդալլօն պիտի ընդդիմանար, և ինծի դժուար պիտի ըլլար պատմութեանս ճշտութիւնը հաստատել։ Մանաւանդ գիտէի որ չէի կրնար աղջիկը օրինապէս ձեռք անցընել, առանց անոր ծննդեան գաղտնիքը մէջտեղ հանելու, ինչ որ չէի ուզեր ընել թէ՛ իրեն և թէ մօրը համար։ Ասոր համար էր որ փաղցելն մէջ յայտնապէս առեւանգեցի զայն։ Գործակալներ զրկեցին զիս հետապնդելու համար, բայց Մր. Պէրնս կրնայ վկայել որ գործակալներէն փախչելու պատճառ մը չունիմ, թերեւս պէտք հաստատէ նաեւ թէ անոնց գործելու եղանակը գիտեմ քիչ մը։ Երկու տարի խաղցուցի զանոնք, մինչեւ որ վհատեցան և ետ կեցան։ Ցետոյ, Եւրոպա գացի և վերջերս Նիւ Եօրք դարձայ։ Քիչ ետքը, Մօնդալլօնէն ստացայ նամակ մը և լուսանկար մը զոր ցոյց տուի ձեզ։ Լուսանկարը ճանչցայ, թէեւ չճանչցայ ստորագրութիւնը որ Րօզ Միչըլինն էր։ Այդ կնոջմէն փախչելու պատճառ մը չունէի, բայց ուզեցի վայելել անոր յուսախաբութիւնը։ Երբ ինծի եկաւ, ամէնէն առաջ այսպէս ըսաւ. «—Ամենևին դիտաւորութիւն չունիմ ձենէ դրամ քաշելու փորձ ընել, և սակայն ո՛վ գիտէ թէ չեմ կրնար ընել։ Բայց ուրիշ ունիմ ձեզի ծախելու, զոր թերեւս ձեր գործին գայ գնելու»։ Հարցուցի թէ ի՛նչ էր, որուն սապէս պատասխանեց. «—Ձեր հօրեղբօրորդիին ամուսնական վկայագիրը աղջկան մօրը հետ, նաեւ անոր և իմ ամուսնութեան վկայագիրը, և ուրիշ վկայագիր մը, որ կը հաստատէ ամուսնութիւնը իմ և ուրիշ մարդու մը, որ կ'ապրէր այն պահուն երբ ձեր հօրեղբօրորդին ամուսնացաւ ինծի հետ»։

—Արդա՛ր երկինք, պոռաց Մր. Նէօյլի։ Եթէ անիկա այս թուղթերը ունենար, պիտի ապացուցանէր որ ձեր հօրեղբօրորդիին ամուսնութիւնը ապօրէն է, որով Րօզի մօր հետ ամուսնութիւնը կատարելապէս կանոնաւոր կ'ըլլար։

— Ճի՛շդ։ Ուստի 10,000 տոլար վճարեցի այս վաւերաթուղթերը ձեռք անցընելու համար։ Չէին արժեր։

—Օ՛հ, այո՛, անշուշտ։ Ես կրկին գումարը կուտայի սիրով։

—Թողէք որ այդ կնոջ յանդգնութիւնը պատմեմ։ Ինծի ըսաւ որ երբ իր ուզած դրամը չվճարեմ, մտադիր էր զիս իբրեւ ամուսինը պահանջել իր վկայականին զօրութեամբ, ինծի թողլով ապացուցանելու հոգը թէ հօրեղբօրորդիիս հետ ամուսնացած էր ինք և ո՛չ թէ ինծի հետ։ Ասիկա տաղտկալի գործ մը պիտի ըլլար, և որովհետեւ թուղթերը ինծի համար արժէքաւոր էին, վասն զի հօրեղբօրորդիիս, կնոջը և զաւկին անուան պատիւը կը վերահաստատէին, վճարեցի ինծմէ պահանջած գումարը։

—Ներէ՛ք կը հարցնեմ ձեզի, ըսաւ Մր. Պէրնս, թէ ի՛նչ ապացոյց ունիք որ այդ կնոջ ամուսինը չէք։

—Այդ թուղթերը ինծի ծախած ըլլալը ապացոյց մը չէ՞ք նկատեր։

—Ամենեւին, պատասխանեց գործակալը։ Ենթադրելով որ ստուգիւ իր ամուսինը եղած ըլլաք, և փափաքելով Միս Րէյմընի հետ ամուսնանալ, սիրով պիտի վճարէիք այդ կնոջ պահանջած գումարը ձեռք անցընելու համար այն թուղթերը որոնք կ'ապացուցանէին թէ անոր հետ ձեր ամուսնութիւնը կանոնաւոր չէր։ Ձեզի համար դժուար պիտի ըլլար ապացուցանել անոր առաջին ամուսնին գոյութիւնը, առանց անունը գիտնալու, քանի որ ձեզի հասկցուցած էր թէ սաանկ ամուսին մը գոյութիւն ունէր։

—Շիտակը ըսելով, Մր. Պէրնս, դուք Թովմաս առաքեալին սերունդէն կ'երեւաք։ Բայց նոր ապացոյց մը պիտի տամ ձեզի։

Գրասեղանին քով գնաց և քանի մը թուղթեր առնելով վերադարձաւ։

—Անհաւատի խոստովանութիւն մը զոր այն կնոջմէն ստացայ սակարկութիւնը լմնցնելէ ետքը։ Կը տեսնէք որ իմ պատմութիւնս կը հաստատէ ասիկա։ Բայց կրնաք ենթադրել որ աս ալ շինուած բան մըն է։ Անհաւատի ուրիշ անվիճելի ապացոյց մը։ Ասիկա, ըսաւ Մր. Միչըլ թուղթ մը երկնցնելով Մր. Նէօյլիի, Մօնդալլօնի հետ իմ հօրեղբօրորդիիս ամուսնութեան վկայականն է։ Ինչպէս երբեմն կ'ըլլայ, Մօնդալլօն իր և հօրեղբօրորդիիս լուսանկարը փակցուցած է թուղթին վրայ։ Հիմա, Մր. Նէօյլի, կը խնդրեմ որ ըսէք թէ ձեր ճանչցած մարդը չէ՞ աս։

—Կատարելապէս իրաւունք ունիք, Մր. Միչըլ։ Շատ լաւ կը ճանչնամ անոր դէմքը։ Միշտ այն մարդն է զոր միշտ նկատած եմ իբրեւ կատարեալ թշուառական մը։ Սակայն պէտք է խոստովանիմ որ զոհ մը եղած է աւելի քան ոճրագործ։ Իր մեծագոյն մոլութիւնը ալքոլն էր, և այն ողբերգական պարագաները, որոնց մէջ թէ՛ ինք և թէ իր կինը իրենց մահը գտան, զարշելի բաներ էին, որոնցմէ ինք անմեղ էր։ Գոհ եմ որ այնպէս է, որովհետեւ իր աղջիկը ժառանգական արատ մը վտանգէն զերծ կ'ըլլայ։

—Է՛, Մր. Պէրնս, հիմակ ինչ պիտի ըսէք, հարցուց Միչըլ։

(Շարունակելի)

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ա. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Է. ՔԱԼԻՎՐՈՒՍԻ ԵՒ ԸՆԿ.
342 Բերա, Մեծ Փողոց 342
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆ

Այս վաճառատունը՝ որ Կ. Պոլսոյ հայ-լայն դասակարգէն բազմաթիւ յաճախորդներ ունի, որոնք միշտ կը գնահատեն վաճառքներուն ազնուութիւնն ու դերձակատան աշխատութիւնները, այս անգամ յառաջդիմութեան նոր ճամբու մը մէջ մտնել որոշած է, ամէ՛ն դասակարգի յաճախորդներ ունենալու նպատակաւ։

Ասոր համար, նախ և առաջ ընդարձակած է իր վաճառատունը, վարձելով իր յարակից «Պիզանս» գարեջրատան յարկաբաժինը։ Վաճառատան պատրաստ ապրանքները ճոխացուցած է կերպասներու, և ամէն տեսակ կարնիւթերու զանազան տեսակներով, զորս գնած է Պ. Ժ. Քալիվրուսի, Եւրոպայի մէջ ըրած իր վերջին ճամբորդութեան ատեն։ Եւ որպէս զի այս վաճառատան ապրանքներուն համբաւուած ազնւութիւնը միանգամ ընդ միշտ վերնայ ամէնուն մտքէն, վաճառատունը զեղչած է իր ապրանքներուն բոլոր գինները, ինչ որ ամէն ոք կրնայ հաստատել վաճառատունն այցելելով։

Վաճառատան տնօրէնութիւնը վաճառման այս նոր դրութիւնը որոշելով յառաջիկայ 5/18 Դեկտ. երկուշաբթիէն սկսեալ ապրանքներու ճոխ ցուցադրում մը պիտի ընէ բացարձակապէս զեղչեալ գիներով։ Այս ցուցադրումը միայն 15 օրուան համար է, անպէտ որ կը հրաւիրենք մեր ուրիշ ընթերցողները օգտուիլ այս առիթէն։ 4—10

ԿԱՂԱՆԴԻ ՆՈՒԷՐՆԵՐՈՒ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐՈՒ ԵՒ ՆՄԱՆՕՐԻՆԱԿ ՆՈՒԷՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմել՝ Օ'ՉԱՐԹԻՔԼԸ ՏԸ ՊՕ'ԶԱՌ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
(Ա. Մ. ԳԱՐԻՊԵԱՆ)
44, Նիւքլէք Գալըրըմ, 44
ՂԱԼԱԹԻԱ, Կ. ՊՈԼԻՍ 3—20
Վաճառատունը բաց է Կիրակի օրերը

PHOENIX ASSURANCE L. Co.
„ՖԻՆԻՔՍ"

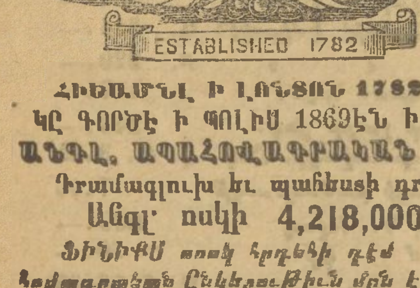

ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԱԾ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1782ԻՆ
ԿԸ ԳՈՐԾԷ Ի ՊՈԼԻՍ 1869ԷՆ Ի ՎԵՐ
ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ
Անգլ. ոսկի 4,218,000

ՖԻՆԻՔՍ տունի հրդեհի դէմ Ապահովագրական Ընկերութիւն մըն է, ծանօթ իր պատուաւորութեամբ և վնասուց մէջ իր անմիջական վճարումներով։

ՖԻՆԻՔՍ կ'ապահովագրէ հրդեհի և կայծակի դէմ ամէն տեսակ անշարժ և շարժուն ստացուածք, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։

Ընկերութեան նշանաբանն եղած է. ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ և ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆ ՎՆԱՍՈՒՑ։ Ցա'րդ վճարած է աւելի քան 27,000,000 անգլ. ոսկի։

Ընդհ. գործակալ Պոլսոյ և գաւառաց։ Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ
Վիքալէս խան, Պանք Օթօմանի քով Ղալաթիա
Փոխ Գործակալք ի Պոլիս
ՌՈՒԲ. ԱԲԻԿԵԱՆ — Էմին պէյ խան
ԺԻՎԱՆ ԹԻՒՔԵԱՆ — Ֆինջանճը խան
Զմիւռ. բիւրօն
Ա. ԷՆՖԻՍԷՃԵԱՆ 30—6

ՏՕՔԹ. ԲԱՐԱՂԱՄԵԱՆ
ՄԱՆԿԱԲՈՅԺ—ԿՆԱԽՏԱԲՈՅԺ
Բարիզէ Մայրաքաղաքս վերադարձած ըլլալով՝ իրեն դիմող հիւանդները կ'ընդունի Դեղարանիս մէջ, Թագսիմի մօտ՝ թիւ 57, ամէն օր, ժամը (Ը. Թ) 7-10։
Իսկ աղքատները ձրիաբար կը դարմանէ։
Դեղարան Վ. ՔԷՕՄԻՒՐՃԵԱՆ
Բերա Մեծ փողոց Թագսիմի մօտ՝ թիւ 57 30—10

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ
Հագուստի խնդիրը վերջնականապէս լուծուած է այլ եւս։ Պատրաստ զգեստեղէնի մեծ վաճառատունը՝ ԷՄՆԻՑԷԹ որ Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամի հրապարակին Քրէտի Լիօնէ դրամատան վրայի յարկը հաստատուած է,

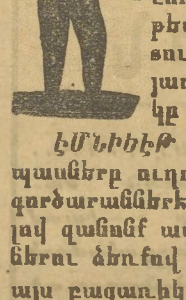

երիկ մարդոց եւ տղոց յատուկ ամէն տեսակ հագուստներու մեծ մթերք մը ունի մէջը, որոնք խիստ նուրբ, ձեւաւոր եւ վերջին նորաձեւութեան համեմատ պատրաստուած են ու ամէն քսակի յարմար եւ աժան գիներով կը ծախուին։

ԷՄՆԻՑԷԹ վաճառատունը իր կերպասները ուղղակի եւրոպական մեծ գործարաններէ մեծաքանակ բերել տալով զանազան ամէնէն նուրբ դերձակներու ձեռքով հագուստ կը կարէ, այս բացառիկ պատճառով վաճառատան մէջ մեծ քանակութեամբ պատրաստուած հագուստները ամէն եղանակի նորաձեւութեան կը յարմարին եւ չափի վրայ կարուածներէն բնաւ չեն զանազանիր։ Ամէնէն աւելի ճաշակի տէր ու դժուարահաճ անձինք անգամ գոհ կը լլան ԷՄՆԻՑԷԹի հագուստներէն, որոնք այնչափ կատարելագործութիւնով հանդերձ դիմացկուն ու դիւրամաշելի բլլալու առաւելութիւնն ալ ունին։ Մեր գրածներուն ճշմարտութիւնը հաստատելու համար բաւական է անգամ մը այցելել ԷՄՆԻՑԷԹ վաճառատունը։ Կիներու յատուկ ամէն տեսակ հագուստներու համար յատուկ մասնաճիւղ մը կայ վաճառատան կից։ Գիները ճշմարտապէս վերջնական են. զեղչ չկայ բնաւ։
Կիրակի օրերը բաց է։
80 50—13

ՄԱՅՐԱԿԱՆ ԿԱԹԸ
Մայրական կաթն ալ զանուեցաւ վերջապէս։ Ցայտնի է որ Նորմանտիական կաթը զուիցերիականէն խիստ ընտիր և անդարար է։ Ֆրանսական

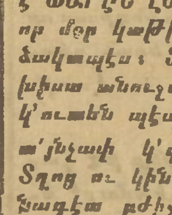

Ըուուօ ա'էրմօն (Ս. և Օ) Ընկերութիւնը Ֆօսֆարէն և Նորմանտիոյ ամենապատուական կաթէն տղոց համար ընտիր սնունդ մը պատրաստած է ՖԱՐԷՆ ԼԱՔԹԷ ՖՐԱՆՍԷ անունով, որ մօր կաթին տեղը կը բռնէ բացարձակապէս։ ՖԱՐԷՆ ԼԱՔԹԷ ՖՐԱՆՍԷՆ խիստ անուշահամ է, մեծ ախորժով կ'ուտեն պէպէքներն և քանի՛ ուտեն՝ ա՛յնչափ կ'գիրնան ու կ'ուժովնան։ Տղոց ու կիներու հիւանդութեան մասնագէտ բժիշկներ պէպէքներուն իբր սնունդ միայն Ֆարէն Լաքթէ Ֆրանսէն կը յանձնարարեն որ նիւթ դիւրամարս է, տղոց ստամոքսը չի խանգարեր, փորհարութիւն չի պատճառեր, անոնց ակռայ հանելն ու ոտքի ելլելը կը դիւրացնէ ու կը փութացնէ և զանոնք կը պաշտպանէ տղոց յատուկ ամէն կարգի հիւանդութեանց դէմ։ Անոնք որ իրենց սրտի հատորներուն առողջութեանը կը ցանկան և կը փափաքին ապագային հոժկու, առողջ և կորովի տեսնել իրենց զաւակները, անհրաժեշտ է որ անունի նմանութենէ չխաբուին ու իրենց զաւակներուն իբր սնունդ փնտռեն միայն և միայն ՖԱՐԷՆ ԼԱՔԹԷ ՖՐԱՆՍԷՆ և տուփերուն վրայ ալ այս մարքան։ Կը ծախուի ամէն մեծ նպարավաճառներու, դեղագործներու և դեղավաճառներու քով։
Մեծաքանակ՝ փնտռողները համար դիմել Պ. Է. ՍԱՆՆԻՐ վաճառատունը. Կ. Պոլիս Նուաստեան խան թիւ 23, 25։
28—50

ԶԿԱՆ ԻՒՂԻ ՊԷՏՔ ՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ ՄԸ

Գիտութիւնը այսօր ի՛նչ ճշմարիտ հրաշալիքներու ականատես եղած է ձկան իւղ գործածող անձերու հանդէպ, ուստի կ'ուզէ՞ք օգտուիլ գիտութեան այս առաւելութիւններէն, խմեցէք միմիայն Մօրիի անարատ ձկան իւղ. ասկէ ցաւալի է որ այս հրաշալի իւղը հրապարակը վրայ, մեծ մասամբ երկրորդ տեսակէն գտնուելով, զրկուած է իր մէջ պարունակած ազդեցիկ յատկութիւններէն, և անոնք, փոխանակ գոհացուցիչ արդիւնքներ տալու ձեզ ընդհակառակը առողջութիւն խանգարելու միայն կը ծառայեն։

Ուստի եթէ կ'ուզէք խմել զուտ և անխարդախ ձկան իւղ, հաճեցէք
ԴԻՄԵԼ ԽԱՉԻԿ ՖԷՍՃԵԱՆԻ ԴԵՂԱՐԱՆԸ
Մահմուտ Փաշա Պազար, «պօղաչասար»ըս դէմ, թիւ 261
ուր պիտի գտնէք հոն ձեր ճաշակին և ձեր ստամոքսին խիստ ախորժելի և դիւրամարս առանց հոտի Նորվեկիոյ հանրածանօթ տան (Հէքէր-Մօլլէր) ֆապրիքայի ձկան իւղին առաջին տեսակը, որ այս տարի եւս մասնաւոր յանձնարարութեամբ մը հասած ըլլալով կը ծախուի թէ՛ տակառով շիշերու մէջ և թէ քաշով։

Սոյն ձկան իւղը ամէնէն դժուարամարս և ամէնէն փափկակազմ ստամոքսի համար իսկ խիստ ախորժելի ըլլալով թէ՛ մեծերու և թէ՛ տկարակազմ պզտիկ տղայոց միակ դեղն է, որ կրնայ խիստ դիւրութեամբ խմուիլ և կը բուժէ կուրծքի, մորթի, քախոքիքի, սրտանայի, քիլարկուսութիւն, ոսկորագոշութիւն, նիհարութիւն և այլ ասոնց նման հիւանդութիւնները։ Ուստի ամէն անոնք, որոնք կը փափաքին խմել թէ՛ աժան և թէ՛ անարատ ձկան իւղ, թող հաճին դիմել դեղարանս, գնելով պզտիկ քանակութիւն մը որով կրնան ստուգել հրաշալութեան ճշմարտութիւնը։

Հօս անգամ մը եւս կը կրկնենք թէ՝ Դեղարանս որ Պոլ. Հասարակութեան վստահութիւնը չարաշահելու իր ուղղամիտ գործունէութեամբ, դեղերուն թարմութեամբը, դեղագործ. ճշգրիտ պատրաստութեամբը և արտաքին խղճամիտ գործադրութեամբը միշտ գոհ ձգելով իր ազնիւ յաճախորդները եւ ասոնց ամէնուն կը մնայ դեղարանիս գլխաւոր սկզբունքն ալ որ է ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ։ Կը յուսանք որ Արդոյ յաճախորդները ինչպէս ցարդ, յետ այսու եւ միշտ պիտի շարունակեն իրենց վստահութիւնը Դեղարանիս նկատմամբ, և փոխանակ հեռաւոր տեղեր դիմելու պիտի այցելեն ուղղակի Դեղարանս, ուր ամէն տեսակ դիւրութիւնները պիտի ընծայուին իրենց գոհ թողելու համար։
ԴԵՂԱՐԱՆՍ ՈՒՆԻ ՆԱԵՒ ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ՍՊԱՍ 50—23

ՆՇԱՆ ՉԱՄԻՉԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ ԵՒ ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

Կ'ուզէ՞ք հարսնիքներնուդ փայլը աւելցնել, գեղատեսիլ «էֆէ» մը տալ մոմերուն, դիմեցէք ՆՇԱՆ ՉԱՄԻՉԵԱՆԻ վաճառատունը, ուր բացի պատրաստ գտնուած մոմերէ կը զարդարուին նաեւ մեծ խնամով վերջին նորաձեւութեամբ ճաշակաւոր մոմեր, անմրցելի աժան գիներով։ Կը գտնուին նաեւ հոն հարսի կրուլօնով, քօղ, քօղի սնտուկ, զարդարուած կաղով, ծաղիկ, փետուր, եւն. եւն. եւն.։
Փութացէ՛ք, հարսնիքի Տէրեր, այցելել անգամ մը Նշան Չամիչեանի հարսանեկան մոմերու ճոխ վաճառատունը, ուր ոչ միայն ձեր ճաշակը, այլ նաեւ ձեր քսակն ալ գոհացում պիտի գտնէ։
ՍԽԱԼ ՏԵՂ ՉԵՐԹԱՔ
ՆՇԱՆ ՉԱՄԻՉԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Քամանճը խանի առջ, թիւ 86 50—44

Օ ԼՈՒՎՐԸ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ
ԱԹ. ԵՕՌԿԻԱՏԻՍ
194, Բերա Մեծ Փողոց 194
ԱՄԷՆ ՕՐ վերջին նորաձեւութենէ վաճառքներ կ'ստանանք ֆրանսական ու անգղիական առաջնակարգ գործարաններէ։
ՄԷՏԻՆԷՔ պլուզի ու հագուստի համար կրէպ-տը-շիններ, ֆանթէզի թիւլեր ու տեսակ տեսակ ֆանթէզի թաւիշներ։
ԱՄԵՆԱՃՈԽ հաւաքածոյ մը քօսթիւմի ու շրջազգեստի համար բուրդեղէն կերպասներու։ Վրանոցի համար քասթօններ ու ֆանթէզի քառաքիուլ։
ԺԱՆԵՆԻ բուրդեղէն բաձամկեղէն, ամէն տեսակ ձեռնոց, թաշկինակ, քուլքօտք, բոլերօ, կնոջ ու տղայոց գուլպայ, մուշտուկ ու բուրդէ միտօներ, օժիտի համար ճերմակեղէն ու սեղնագործներ։
ԿԸ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐԵՆՔ մեր վաճառատունը՝ Բերայի ինչպէս նաեւ շրջակայ վայրերու մեծայարգ տիկիններուն, մասնաւորապէս գիներու աժանութեանը ու ծախուած վաճառքներուն ազնուութեան ու վայելչաձեւութեանը համար։
Զրի օրինակ և նմոյշ կը ղրկուի հեռաւոր տեղերու յաճախորդաց 25

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
Ս. ՇԹԱՅՆ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԲԱՐՁՐ. ԽԵՏԻՎԻՆ
ՂԱԼԱԹԻԱ — Գոմիսիօն խան, Քարաքէօյի հրապարակ, թիւ 20
ՊՈԼԻՍ — Կամուրջին մօտ Պաղչէ գաբուի պողոտան, թիւ 61
ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ ՄԻԱԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆ Է ՈՒՐ ԱՄԷՆ ԲԱՆ ԿԱՅ
ՈՏՔԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԳԼՈՒԽԸ ՀԱԳՈՒԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
Ինչպէս. Պատրաստ զգեստներ արանց, կանանց և տղայոց համար. — Ամէն տեսակ գլխարկներու մթերք մը. — Ամերիկեան «VALK OVER» կօշիկներ. — Անգլիական անջրանցիկ վերարկուներ (imperméable). — Ֆրանսական գուլպաներ. — Նորոյթի և ճամբորդութեան նիւթեր. — Շապիկներ, ճերմակեղէններ, maroquinerie եւայլն։
Ց. Գ.— Ապրանքները ո՛րկէ ալ գան, մեծքանակութիւնը միեւնոյնն է. հետեւաբար սոյն մեծ գործարանը ամէն երկրի լաւագոյն ապրանքները հայթայթած է, իր բազմաթիւ և պատուարժան յաճախորդներուն գոհացում տալու համար։ 50—12

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ !!!
ՑԱՆԳԱՐԱՆ
ՆՈՅՆԱԶԱՅՆ ԵՒ ՆՈՅՆԱՅԱՆԳ ԲԱՌԵՐՈՒ
յօրինեց՝ Պ. Խ. ԹԷՐՋԵԱՆ
Ճոխ հաւաքածոյ մը աւելի քան 4000 յանգաւոր բառերու
Մեծ դիւրութիւն ոտանաւոր շինել փափաքողներու։
Ցանգարանը օգտակար և պիտանի է ոչ միայն ամէն անոնց՝ որ գիտեն ոտանաւոր շինել, այլ նաեւ անոնց՝ որ մինչեւ ցարդ բնաւ չեն զբաղած. որոնք, անգամ մը յանգարանը աչքէ անցնելով պիտի կրնան ճոխ և վայելուչ ոտանաւոր մը շինել ամենամեծ դիւրութեամբ։
Շնորհաւորական ուղերձներ ոտանաւորի ձեւով գրել փափաքողներու միակ առաջնորդը։
Անհրաժեշտ ամէն դպրոցականի։
Լաւագոյն ժամանցը ձմրան երեկոյներուն համար։ Լաւագոյն գիրքը կաղանդի նուէրի համար։
Կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով
ԳԻՆ 4 ԴԱՀԵԿԱՆ 6—25

ԳԵՂԵՑԻԿ ԱԿՌԱՆԵՐ ՈՒՆԵՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
ՀԷՑՏԷՐԻ ՓՈՇԻՆ
Բերնին առողջութիւնը կ'ապահովէ
Ակռաներու հիւանդութիւնները և գլխաւորաբար փտումը հետզհետէ ընդհանրանալու վրայ են, ինչ որ բոլորովին անոնց այլասերելուն և ոչնչանալուն նշանն է։ Ասոնց պատճառն է վնասակար սնունդներու գործածութիւնը և մէյ մըն ալ ակռաներուն անխնամ պահուիլը։
Գիտենք թէ թթու սնունդները ակռային բուսնին կը վնասեն և պատճառ կ'ըլլան որ փտին անոնք։ Շաքարն ալ, թթուի կը փոխուի, որով ակռաներուն կը վնասէ։
Որպէս զի ակռաները չազդուին սնունդներու վնասակար ազդեցութենէն, պէտք է զանոնք մաքրել լաւագոյն փոշիով մը, ինչ որ մնացորդ չի թողուր ակռաներուն վրայ։ Բայց զգուշանալու պէտք է հանքային փոշիներէ, որոնք ընդհանրապէս մարմարի կտորուանք, քարի փոշի եւն. կը պարունակեն, ու ակռաները քանդելու կը ծառայեն աւելի։
Պէտք է որ փոշին բուսային ըլլայ, այսինքն ծծող յատկութիւն ունեցող, և կազդուրիչ։
Լաւագոյն փոշին որ բոլոր այս յատկութիւնները ունի և ակռաները կը ճերմկցնէ,
ՀԷՑՏԷՐԻ ՓՈՇԻՆ
է, որ արհեստական համբաւ մը ունի։
Մթերանոց. — Մաթքովիչ դեղարան, Բերա, Ռուսական դեսպանատան կից։ 50—14

ԲՈՒՆ ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ
Հաճի Շահին յանձնարարուած հանդերձեղինաց հայ վաճառատան բուն տէրն Արտակ Մուսիկեան որ իւր գործատեղին փոխադրած է Մահմուտ Բաշայի փուռին դէմ, Սըլըք խան, վարի յարկ թիւ 16, իւր յաճախորդները յայտնելով՝ իրեն համակրող և զինք մեծապէս քաջալերող ազնիւ բարեկամաց, կը ծանուցանէ թէ ընտիր կերպասներէ յանձնարարուած շիք հագուստ կը շինէ 30% կանխիկ և ամսագրով առ առկայ և կամ շաբաթական վճարումով։ Կը խնդրէ ազնիւ հասարակութենէն լաւ հասկնալ և բազմաթիւ վաճառատուններու հրապարակի խոստումներէ չը շլանալ և անգամ մը այցելել իւր յաճախորդներն այնքան տարիներէ ի վեր գոհացնող «Հաճի Շահին», կանխիկի համար 10% զեղչ։ Մինչեւ Ցանուար 1 վաճառատունն կիրակի օրերը բաց է։ 10—5

ՏՕՔԹ. Ա. ԵՕՐԿԻԱՏԷՍ
ՆՈՐԱԳՈՅՆ ՄԷԹՈՏՈՎ ԵՒ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ԿԸ ԲՈՒԺԷ ՄՈՐԹԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ՈՒ ԳԱՂՏՆԻԱԿԱՆ ԱԽՏԸ
ՈՐՈՆՑ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆ Է
Տօքթ. Ա. Եօրկիատէս որ գաղղիական ախտի և մորթի հիւանդութեանց հանրածանօթ մասնագէտ Տօքթ. Ֆուռնիէի օգնականը եղած է Բարիզի մէջ, այս տեսակ հիւանդութիւններէ տառապողները բժշկական նորագոյն ու կատարելագործուած մեթոտներով կը բուժէ իր դարմանատան մէջ՝ Բերա Այնալըչէշմէ, չոքուրվաճառ Լըպօնի վերնայարկը առաջին յարկի աբրթի՝ մէն օր կէսօրէն մինչեւ իրիկուն։
Մասնագէտ է մանաւանդ մազի յատուկ ամէն տեսակ հիւանդութեանց. եւրոպական վերջին դրութեամբ հիմնապէս կը բուժէ մազերու թափիլը, գլխու թեփն ու ճիլը։ Մորթային հիւանդութիւն ունեցողները Երեքշաբթի, Չորեքշաբթի և Շաբաթ օրերը (Ը. Թ.) ժամը 6էն մինչեւ ութ կ'ընդունի։ 36—17

Գ. ՊԱՊԻԿԵԱՆ
ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
Թարմ և ախորժահամ թէյերու
Սէյլանէ, Ճավայէ, Հնդկաստանէ և Չինաստանէ ուղղակի ներածուած։
Անմրցելի գիներով վաճառում մեծաքանակ և փոքրաքանակ։
Ղալաթիա, Տէյիրմէն խան թիւ 3
Ցիշեալ մթերանոցը դիմաց Մ. Աթանասի Գարթալի համբաւաւոր գինետուն և ազնիւ ըմպելիներու համար։ 20—10